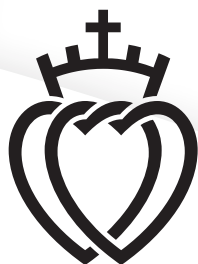

VAN PALMZONDAG

tot woensdag in
de Goede Week

TWEEDE ZONDAG VAN DE PASSIETIJD OF PALMZONDAG

Dubbel 1^e klas — Rood en paars

Met Palmzondag begint de Goede Week of Heilige Week. De Kerk viert het grondeloze geheim van Christus' lijden en sterven, dat zijn bekroning en bevestiging vindt in de verrijzenis op het paasfeest. Door het doopsel zijn wij deze verrijzenis van Christus reeds deelachtig geworden; zij zal haar voltooiing vinden in de eeuwige verrijzenis op het einde der tijden. Het sterven van Christus en zijn verrijzenis, onze verrijzenis tot het goddelijk leven in het doopsel, de eeuwige verrijzenis op het einde der tijden, dit alles geeft de grondtoon weer van de grootse liturgische plechtigheden in de Goede Week. Daarom zal de diepe rouw om het lijden en sterven van Christus doorstraald worden dooreen onwankelbare zekerheid: de zekerheid van de verrijzenis, die groeit uit het door Christus vrijwillig aanvaarde offer. Het ontzettende mysterie van de kruisdood zal op Goede Vrijdag door de H. Kerk begroet worden met een jubelende overwinningskreet: « Zie het kruishout, waaraan het heil van de wereld heeft gehangen! Komt, laat ons aanbidden ».

Zo moeten wij vandaag de plechtigheden van Palmzondag trachten te beleven. Het is vanzelfsprekend, dat ze hun oorsprong vonden in Jerusaleem. Daarom gedenken wij de koninklijke intocht van de Messias in deze stad. Wij begroeten Hem als de Koning, die door zijn lijden en dood bezit gaat nemen van zijn rijk dat niet van deze wereld is. Wij begroeten Hem ook als de Koning van deze tijd; daarom willen wij in de Goede Week onze bereidheid tonen elke dag het kruis op te nemen en Hem te volgen. Maar in de diepe zekerheid van het geloof begroeten wij Hem ook als de Koning van de eeuwige glorie, die ons eenmaal zal binnenleiden in het hemels Jerusaleem, wanneer wij in dit leven Hem blijven volgen tot onder het kruis.

DE PLECHTIGE PALMPROCESSIE TER ERE VAN CHRISTUS KONING

DE WIJDING VAN DE PALMTAKKEN

Vandaag heeft er voor de plechtigheid geen besprenkeling met gewijd water plaats. Op een tafel in het priesterkoor liggen de palmtakken gereed voor de wijding. De priester, diaken en subdiaken, gekleed in rode gewaden, komen met de acolieten uit de sacristie naar het altaar, knielen en plaatsen zich achter de tafel, met het gelaat gericht naar het volk. Ondertussen wordt het volgend keervers gezongen:

Antiphona. Hosánna filio
David: benedictus, qui ve-
nit in nómine Dómini. O
Rex Israël: Hosánna in
excélsis.

Keervers. Matth. 21, 9. Ho-
sanna de Zoon van David; ge-
zegend Hij die komt in de
naam des Heren. O Koning van
Israël, Hosanna in den hoge.

Hierna zingt de priester het volgend wijdingsgebed:

ŷ. Dóminus vobíscum.
R. Et cum spírítu tuo.
Orémus. Béne✠dic, quæ-

ŷ. De Heer zij met u.
R. En met uw geest.
Laat ons bidden. Wij bidden

sumus, Dómine, hos palmárum (seu olivárum aut aliárum arborum) ramos: et præsta; ut, quod pópus tuus in tui veneratió-nem hodiérna die corpóraliter agit, hoc spirituáliter summa devotióne perficiat, de hoste victóriam reportándo et opus misericórdiæ summópere diligéndo. Per Dóminum.

✠. Amen.

U, Heer, zeggen deze takken van palmen (of olijven of andere bomen); en help uw volk dat-gene wat het vandaag op zichtbare wijze tot uw eer verricht, op geestelijke wijze in uiterste toewijding voltooiën door over de vijand te zegevieren en het werk van uw barmhartigheid (onze verlossing) boven alles lief te hebben. Door onze Heer.

✠. Amen.

De priester besprenkelt de palmtakken met gewijd water; ook de palmtakken van de gelovigen worden door hem besprenkeld; hij kan dat doen vanaf de communiebank of gaande door de kerk, vergezeld van diaken en subdiaken. Daarna heeft ook de bewieroking van de palmtakken plaats.

UITREIKING VAN DE PALMTAKKEN

Staande op de trap van het altaar geeft de priester de palmtakken aan de geestelijken en de assistenten; bij de communiebank geeft hij de palmtakken aan de gelovigen. Onder de uitreiking van de palmtakken worden de volgende twee psalmen gezongen, telkens afgewisseld door het aangegeven keervers:

Antiphona. Púeri Hebræórum, portántes ramos olivárum, obviáverunt Dómino, clamántes et dicéntes: « Hosánna in excélsis ».

Keervers. De kinderen van de Hebreëen gingen met olijftakken de Heer tegemoet, roepend en zeggend: Hosanna in den hoge.

Psalm 23, 1-2 en 7-10

Dómini est terra et quæ replent eam, * orbis terrárum et qui hábitant in eo.

Aan de Heer behoort de aarde en al wat ze bevat, de wereld met al wie haar bewonen.

Nam ipse super mária fundávit eum, * et super flúmina firmávit eum.

Want Hij heeft haar op de zeeën gegrond en op de stromen haar gevestigd.

Ant. Púeri, etc.

Keervers. De kinderen, enz.

Attóllite, portæ, cápita vestra, et attóllite vos, fores antiquæ, * ut ingrediatur rex glóriæ!

Poorten, heft uw hoofden omhoog, en gij, aloude poorten, verhoogt u, opdat de koning der glorie zijn intrede doe.

« Quis est iste rex glóriæ? » * « Dóminus fortis et potens, Dóminus potens in prælio ».

« Wie is toch de koning der heerlijkheid? » « De Heer, die sterk en machtig is, de Heer, die geweldig is in de strijd ».

Ant. Púeri, etc.

Keervers. De kinderen, enz.

Attóllite, portæ, cápita

Poorten, heft uw hoofden

vestra, et attóllite vos, fores antíquæ, * ut ingrediátur rex glóriæ!

« Quis est iste rex glóriæ? » * « Dóminus exercítuum: ipse est rex glóriæ ».

Ant. Púeri, etc.

Glória Patri, et Fílio, * et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, * et in sæcula sæculórum. Amen.

Ant. Púeri, etc.

Antiphona. Púeri Hebræórum vestiménta prosternebant in via et clamábant, dicéntes: « Hosánna filio David: benedictus, qui venit in nómine Dómini ».

omhoog, en gij, aloude poorten, verhoogt u, opdat de koning der glorie zijn intrede doe.

« Wie is toch de koning der heerlijkheid? » « De Heer der heerscharen, Hij is de koning der heerlijkheid ».

Keervers. De kinderen, *enz.*

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Zoals het was in het begin, en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Keervers. De kinderen, *enz.*

Keervers. De kinderen van de Hebreëen spreidden hun klederen uit op de weg en juichten, zeggend: Hosanna de Zoon van David; gezegend Hij, die komt in de naam des Heren.

Psalm 46

Omnes pópuli, pláudite mánibus, * exsultáte Deo voce lætítiæ,

Quóniam Dóminus excélsus, terríbilis, * rex magnus super omnem terram.

Ant. Púeri, etc.

Súbjicit pópulos nobis * et natiónes pédibus nostris.

Eligit nobis hereditátem nostram, * glóriam Jacob, quem diligit.

Ant. Púeri, etc.

Ascéndit Deus cum exsultatióne, * Dóminus cum voce tubæ.

Psállite Deo, psállite; * psállite regi nostro, psállite.

Ant. Púeri, etc.

Quóniam rex omnis ter-

Alle volken, klapt in de handen, juicht God toe met jubelzangen.

Want de Heer, de Allerhoogste, is vreeswekkend: een groot Koning over de ganse aarde.

Keervers. De kinderen, *enz.*

Hij brengt de volken onder ons, de natiën onder onze voeten.

Hij kiest ons erfdeel voor ons uit, de trots van Jacob, die Hij liefheeft.

Keervers. De kinderen, *enz.*

God is opgestegen onder jubel, de Heer onder bazuin-geschal.

Zingt en jubelt nu voor God, zingt en juicht voor onze Koning.

Keervers. De kinderen, *enz.*

Want God is koning van de

ræ est Deus, * psállite hymnum.

Deus regnat super nationes, * Deus sedet super solum sanctum suum.

Ant. Púeri, etc.

Príncipes populorum congregati sunt * cum populo Dei Abraham.

Nam Dei sunt próceres terræ: * excelsus est valde.

Ant. Púeri, etc.

Glória Patri, et Filio, * et Spirítui Sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, * et in sæcula sæculorum. Amen.

Ant. Púeri, etc.

ganse aarde; zingt dan ook uw jubelzangen.

God regeert over de volken; God zetelt op zijn heilige troon.

Keervers. De kinderen, enz.

De vorsten der volken sluiten zich aan bij het volk van Abrahams God.

Want God behoren de heersers der aarde; hoog verheven is Hij alleen.

Keervers. De kinderen, enz.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Zoals het was in het begin, en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Keervers. De kinderen, enz.

LEZING VAN HET EVANGELIE

Na de uitreiking van palmtakken reinigt de priester de handen, gaat op het altaar en kust het. Daarna doet hij wierook in het vat; de diaken vraagt de zegen en zingt, zoals bij een plechtige mis, het evangelie van de intocht van Jesus in Jerusaleem.

✠ *Sequéntia S. Evangé-
lii secundum Matthæum.*
In illo tẽpore: Cum appropinquasset Jesus Jerosólymis, et venisset Béthphage ad montem Olivéti: tunc misit duos discipulos suos, dicens eis: Ite in castéllum, quod contra vos est, et statim inveniétis ásinam alligátam et pullum cum ea: sólvite et addúcite mihi: et si quis vobis áli-
quid dixerit, dicite, quia Dóminus his opus habet, et conféstim dimíttet eos. Hoc autem totum factum est, ut adimplerétur, quod dictum est per Prophétam, dicentem: Dícite filiaè Sion: Ecce, Rex tuus venit

Vervolg van het **H. Evangelie** volgens Mattheus (21, 1-9). In die tijd naderde Jesus Jerusaleem, en toen Hij in de nabijheid van Bethphage bij de Olijfberg gekomen was, zond Hij twee van zijn leerlingen met de opdracht: Gaat naar het dorp, dat daar voor u ligt; daar zult gij dadelijk een ezelin vinden, die vastgebonden staat, met een veulen er bij; die moet gij los maken en Mij hier brengen. En als soms iemand u wat zegt, geeft dan ten antwoord: De Heer heeft ze nodig, maar Hij zal ze aanstonds terugsturen. Dit alles nu geschiedde, opdat in vervulling zou gaan, wat door de profeet was voorgezegd: « Zegt aan Sion's dochter: Zie,

tibi mansuétus, sedens super ásinam et pullum, filium subjugális. Eúntes autem discipuli, fecérunt, sicut præcépít illis Jesus. Et adduxérunt ásinam et pullum: et imposuérunt super eos vestiménta sua, et eum désuper sedére fecérunt. Plúrima autem turba stravérunt vestiménta sua in via: álii autem cædebant ramos de arbóribus, et sternébant in via: turbæ autem, quæ præcedébant et quæ sequebántur, clamábant, dicéntes: Hosánna filio David: benedíctus, qui venit in nómine Dómini.

Na het evangelie kust de priester het evangelieboek, maar hij wordt niet bewierookt.

PROCESSIE MET DE GEWIJDE PALMEN

De priester doet wierook in het vat. De diaken richt zich tot het volk en zegt:

Procedámus in pace.

Laat ons in vrede uitgaan.

Allen antwoorden:

In nómine Christi. Amen.

In de naam van Christus. Amen.

Voorop gaat de wierookdrager. Daarna volgt een subdiaken of acoliet met het onbedekte kruis tussen twee lichtdragers; vervolgens de andere dienaren en priesters en ten slotte de dienstdoende priester tussen diaken en subdiaken. Hierna volgen de gelovigen: eerst de mannen en dan de vrouwen. Allen houden de palmtakken in de hand. Zo het enigszins mogelijk is, wordt de processie buiten de kerk gehouden. Gedurende de processie worden de volgende keerverzen en psalmen gezongen of andere lofzangen ter ere van Christus Koning:

Antiphona 1. Occúrrunt turbæ cum flóribus et palmis Redemptóri óbviam: et victóri triumphánti digna dant obséquia: Filium Dei ore gentes prædicant: et in laudem Christi voces tonant per núbila: Hosánna in excélsis.

Antiphona 2. Cum Angelis et púeris fidéles inveniá-

Keervers 1. De menigte trekt de Verlosser met bloemen en palmen tegemoet en brengt de zegevierende overwinnaar een passende hulde; de volkeren verheerlijken luide de Zoon van God en tot lof van Christus galmt het door de lucht: Hosanna in den hoge!

Keervers 2. Mogen wij met de engelen en de kinderen getrouw

uw Koning komt tot u, zachtzinnig, en gezeten op een ezelin, op een veulen, het jong van een lastdier! » De leerlingen gingen heen en deden, zoals Jesus hun bevolen had. Zij brachten de ezelin en het veulen mede, legden hun mantels er op en lieten Hem daarop plaats nemen. De talrijke menigte spreidde hun mantels uit op de weg; en anderen sneden takken van de bomen en strooiden die over de weg. En de scharen, die voorop gingen en volgden, riepen luide: Hosanna de Zoon van David! Gezegend Hij, die komt in de naam des Heren!

mur, triumphatóri mortis clamántes: Hosánna in excélsis.

Antiphona 3. Turba multa, quæ convénerat ad diem festum, clamábat Dómino: Benedictus, qui venit in nómine Dómini: Hosánna in excélsis.

Antiphona 4. Cœpérunt omnes turbæ descendéntium gaudéntes laudáre Deum voce magna, super ómnibus quas víderant virtútibus, dicéntes: « Benedictus qui venit Rex in nómine Dómini: Hosánna in excélsis; pax in terra, et glória in excélsis ».

Lofzang voor Christus Koning

Glória, laus et honor tibi sit, Rex Christe, Redémp-tor:

Cui puerile decus prompsit Hosánna pium.

℣. Glória, laus.

Israël es tu Rex, Davídís et ínclýta proles:

Nómine qui in Dómini, Rex benedicte, venis.

℣. Glória, laus.

Cœtus in excélsis te laudat cælicus omnis,

Et mortális homo, et cuncta creáta simul.

℣. Glória, laus.

Plebs Hebræa tibi cum palmis óbvia venit:

Cum prece, voto, hymnis, ádsumus ecce tibi.

℣. Glória, laus.

Hí tibi passúro solvébant múnia laudis:

bevonden worden en de overwinnaar van de dood toejuichen: Hosanna in den hoge!

Keervers 3. Een grote menigte, die voor het feest was samengekomen, juichte de Heer toe: Gezegend Hij, die komt in de naam des Heren. Hosanna in den hoge!

Keervers 4. *Luc. 19, 37-38.* Heel de menigte die met Hem afdaalde naar de stad, begon vol blijdschap met luider stem God te verheerlijken om al de wonderen die ze hadden gezien; en ze zeiden: « Gezegend de Koning, die komt in de naam des Heren; vrede op aarde en glorie in de hemel ».

Glorie, lof en eer zij U, Koning Christus en Verlosser, Wie een vrome kinderschaar Blij hosanna heeft gezongen.

℣. Glorie, enz.

Vorst van Israël zijt Gij, Uit het koningshuis van David; Gij, die komt in 's Heren naam, Gij, de hooggeprezen Koning.

℣. Glorie, enz.

Van het hoge hemelkoor Zingt een ieder U ter ere; Ook de sterfelijke mens, Heel de schepping zal U eren.

℣. Glorie, enz.

Eertijds kwam het Joodse volk Om met palmen U te groeten; Zie: zo staan ook wij voor U Met gebed en wens en zangen.

℣. Glorie, enz.

Toen Gij voor uw lijden stondt,

Nos tibi regnánti pángimus ecce melos.

℞. Glória, laus.

Hi placuére tibi, pláceat devótio nostra:

Rex bone, Rex clemens, cui bona cuncta placent.

℞. Glória, laus.

Antiphona 5. Omnes coláudant nomen tuum, et dicunt: « *Benedíctus qui venit in nómine Dómini: Hosánna in excélsis* ».

Wilden zij U hulde brengen; Nu Gij triomferend heerst, Zingen wij de lofgezangen.

℞. Glorie, enz.

Zij toch hebben U behaagd; Mogen wij ook U behagen, U, die al wat goed is, mint! God van goedheid en erbarmen!

℞. Glorie, enz.

Keervers 5. Allen loven uw naam en zeggen: « Gezegend Hij die komt in de naam des Heren; hosanna in den hoge ».

Psalm 147

Lauda, Jerúsalem, Dóminum, * lauda Deum tuum, Sion.

Quod firmávit seras portárum tuárum, * benedíxit filiis tuis in te.

Compósuit fines tuos in pace, * medúlla trítici sátiat te.

Emíttit elóquium suum in terram, * velóciter currit verbum ejus.

Dat nivem sicut lanam, * pruínam sicut cínerem spargit.

Prójjicit gláciem suam ut frústula panis; * coram frígore ejus aquæ rigéscunt.

Emíttit verbum suum et liquefácit eas; * flare jubet ventum suum et fluunt aquæ.

Annuntiávit verbum suum Jacob, * statúta et præcépta sua Israël.

Non fecit ita ulli natióni:

Jerusalem, loof de Heer; Sion, loof uw God.

Want Hij heeft de grendels van uw poorten versterkt, Hij heeft in uw midden uw kinderen gezegend.

Hij heeft vrede gebracht aan uw grenzen; en Hij verzadigt U met bloem van tarwe.

Hij zendt zijn bevelen uit over de aarde, zijn woord gaat snel.

Hij geeft sneeuw als wol, ijzel strooit Hij uit als as.

Hij werpt zijn hagel neer als kruimels brood, voor zijn koude bevrozen de wateren.

Hij zendt zijn woord en doet ze smelten, hij doet zijn wind waaien en de wateren vloeien.

Hij heeft aan Jacob zijn woord bekend gemaakt, zijn voorschriften en wetten aan Israël.

Zo heeft Hij voor geen ander

* *præcepta sua non manifestavit eis.*

Glória Patri, et Fílio, *
et Spiritui Sancto.

Sicut erat in principio,
et nunc, et semper, * et in
sæcula sæculórum. Amen.

Ant. Omnes collaudant,
etc.

Antiphona 6. Fulgéntibus palmis prostérnimur adveniénti Dómino: huic omnes occurrámus cum hymnis et cánticis, glorificántes et dicéntes: « *Benedictus Dóminus* ».

Antiphona 7. Ave, Rex noster, Fili David, Redémptor mundi, quem prophétæ prædixerunt Salvatórem dómni Israël esse ventúrum. Te enim ad salutárem víctimam Pater misit in mundum, quem expectábant omnes sancti ab origine mundi, et nunc: « *Hosánna Fílio David. Benedictus qui venit in nómine Dómini. Hosánna in excélsis* ».

Bij het binnentreden van de kerk zingt men de volgende beurtzang:

Responsorium. Ingrediénte Dómino in sanctam civitátem, Hebræórum púeri resurrecciónem vitæ pronuntiántes, * Cum ramis palmárum: Hosánna, clamábant, in excélsis. *ŷ.* Cum audisset pópulus, quod Jesus veniret Jerosólymam, exiérunt óbviam ei. * Cum ramis.

volk gedaan; zijn voorschriften heeft Hij aan anderen niet geleerd.

Eer aan de Vader en de Zoon en de Heilige Geest.

Zoals het was in het begin, en nu en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Keervers. Allen loven, *enz.*

Keervers 6. Met wuivende palmen trekken wij de Heer die komt, tegemoet; laat ons allen Hem begroeten met lof- en jubelzangen, Hem verheerlijken en zeggen: « *Gezegend is de Heer* ».

Keervers 7. Wees gegroet, onze Koning, zoon van David en Verlosser der wereld, van wie de profeten hebben voorgezegd dat Hij komen zal als de Redder van het huis van Israël. Gij toch zijt door de Vader in de wereld gezonden als het reddend zoenoffer, naar wie alle uitverkorenen vanaf het begin der wereld tot nu toe hebben uitgezien: « *Hosanna de Zoon van David. Gezegend Hij die komt in de naam des Heren. Hosanna in den hoge* ».

Beurtzang. Bij de intrede van de Heer in de heilige stad verkondigden de kinderen van de Hebreeën de verrijzenis van het leven; * en wuivend met palmtakken riepen zij: *Hosanna in den hoge!* *ŷ.* Toen het volk hoorde, dat Jesus op weg was naar Jerusalem, ging het Hem tegemoet. * En wuivend.

Priester, diaken en subdiaken gaan op het altaar. Met het gelaat naar het volk, zingt de priester volgend gebed als besluit van de processie:

Ÿ. Dóminus vobíscum.

℞. Et cum spírítu tuo.

Ÿ. De Heer zij met u.

℞. En met uw geest.

Orémus. Dómine Jesu Christe, Rex ac Redemptor noster, in cujus honórem, hos ramos gestántes, solémnes laudes decantávimus: concéde propítius; ut, quocúmque hi rami deportáti fúerint, ibi tuæ benedictiónis grátia descéndat, et, quavis dáemonum iniquitáte vel illusióne profligáta, délixtera tua prótegat, quos redémit. Qui vivis et regnas in sæcula sæculórum. ℞. Amen.

Laat ons bidden. Heer Jesus Christus, onze Koning en Verlosser, tot wiens eer wij in deze palmprocessie plechtig uw lof hebben gezongen, verleen welwillend: dat overal waar deze palmen worden gebracht, ook de genade van uw zegen moge neerdalen; en dat uw rechterhand alle ongerechtigheid of misleiding van de duivel moge afweren en hen beschermen die Gij hebt verlost. Die leeft en heerst in de eeuwen der eeuwen. ℞. Amen.

Na dit gebed worden de rode gewaden afgelegd en bekleedt men zich met de paarse.

DE MIS

STATIE IN SINT-JAN-VAN-LATERANEN

Na de plechtige processie worden de gebeden aan de voet van het altaar niet gezegd. De priester bestijgt aanstonds het altaar, kust het en begint met de bewieroking.

Introitus. Dómine, ne longe fácias auxiliúm tuúm a me, ad defénsiónem meam aspice: líbera me de ore leónis, et a córnibus unicórnium humilitátem meam. *Ps.* Deus, Deus meus, respice in me: quare me dereliquísti? longe a salúte mea verba delictórum meórum. – Dómine.

Oratio. Omnípotens sempitérne Deus, qui húmáno géneri, ad imitándum humilitátis exémplum, Salvatórem nostrum carnem súmere et crucem subíre

Intredezing. *Ps.* 21, 20. 22. Heer, blijf met uw hulp niet verre van mij en zie toe om mij te beschermen; red mij, arme, uit de muil van de leeuw en van de horens der buffels. *Ps.* 21, 2. God, mijn God, zie neer op mij; waarom hebt Gij mij verlaten. De stem van mijn zonden houdt mij verre van het heil. – Heer.

Gebed. Almachtige, eeuwige God, die onze Zaligmaker mens hebt doen worden en de kruisdood laten ondergaan voor het mensdom als een voorbeeld van nederigheid ter navolging, ver-

fecisti: concède propítius; ut et patiéntiæ ipsíus habére documénta et resur-rectiónis consórtia mereámur. Per eúmdem Dóminum nostrum.

Léctio *Epistolæ* B. Pauli Apóstoli ad Philippénses. Fratres: Hoc enim sentite in vobis, quod et in Christo Jesu: qui, cum in forma Dei esset, non rapínam arbitrátus est esse se æquálem Deo: sed semetípsum exinanívit, formam servi accípiens, in similitúdinem hóminum factus, et hábitu invéntus ut homo. Humiliávit semetípsum, factus obcédiens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod et Deus exaltávit illum: et donávit illi nomen, quod est super omne nomen: (*hic genuflectitur*) ut in nómine Jesu omne genuflectátur cæléstium, terréstrium et inférnórum: et omnis lingua confiteátur, quia Dóminus Jesus Christus in glória est Dei Patris.

Graduale. Tenuísti manum dexteram meam: et in voluntáte tua deduxísti me: et cum glória assumpsísti me. *ŷ.* Quam bonus Israël Deus rectis corde! mei autem pæne moti sunt pedes: pæne effúsi sunt gressus mei: quia zelávi in peccatóribus, pacem peccatórum videns.

leen welwillend, dat wij waardig zijn de lessen van zijn geduld te ontvangen en zijn verrijzenis deelachtig te worden. Door dezelfde Jesus Christus.

Les uit de Brief van de H. Apostel Paulus aan de Philippíers (2, 5-11). Broeders, laat in u dezelfde gezindheid leven, die er was in Christus Jesus. Daar Hij goddelijk was van wezen, was het voor Hem niet onrechtmatig aan God gelijk te willen zijn; maar toch heeft Hij zich zelf vernietigd, door het wezen aan te nemen van een slaaf, door gelijk te worden aan de mensen, en uiterlijk te zijn als een mens. Hij heeft zich zelf vernederd door gehoorzaam te worden tot de dood, ja zelfs tot de dood aan het kruis. Maar daarom ook heeft God Hem hoog verheven en Hem de naam gegeven, die iedere naam te boven gaat, opdat in de naam van Jesus (*hier knielt men*) iedere knie zich buige, in de hemel, op de aarde of onder de aarde, en iedere tong belijde, dat Jesus Christus, de Heer, in de glorie is van God de Vader.

Koorzang. *Ps. 72, 24, 1-3.* Gij hebt mij bij mijn rechterhand genomen en mij geleid volgens uw wil en in uw heerlijkheid opgenomen. *ŷ.* Hoe goed is de God van Israël voor de zuiveren van hart! Toch wankelden bijna mijn voeten en waren mijn schreden onzeker; want ik was afgunstig op de bozen, toen ik de voorspoed van de zondaars bemerkte.

Tractus. Deus, Deus meus, respice in me: quare me dereliquisti? *ŷ.* Longe a salute mea verba delictorum meorum. *ŷ.* Deus meus, clamabo per diem, nec exaudies: in nocte, et non ad insipientiam mihi. *ŷ.* Tu autem in sancto habitas, laus Israël. *ŷ.* In te speraverunt patres nostri: speraverunt, et liberasti eos. *ŷ.* Ad te clamaverunt, et salvi facti sunt: in te speraverunt, et non sunt confusi. *ŷ.* Ego autem sum vermis, et non homo: opprobrium hominum et abjectio plebis. *ŷ.* Omnes, qui videbant me, aspernabuntur me: locuti sunt labiis et moverunt caput. *ŷ.* Speravit in Domino, eripiat eum: salvum faciat eum, quoniam vult eum. *ŷ.* Ipsi vero consideraverunt et conspexerunt me: diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem. *ŷ.* Libera me de ore leonis: et a cornibus unicornium humilitatem meam. *ŷ.* Qui timetis Dominum, laudate eum: universum semen Jacob, magnificate eum. *ŷ.* Annuntiabitur Domino generatio ventura: et annuntiabunt caeli justitiam ejus. *ŷ.* Populo, qui nascetur, quem fecit Dominus.

Psalmzang. Ps. 21, 2-9. 18. 19. 22. 24. 32. God, mijn God, zie op mij neer. Waarom hebt Gij mij verlaten? *ŷ.* Gij houdt U ver van mijn hulp en mijn jammerklachten. *ŷ.* Mijn God, bij dag roep ik tot U en Gij hoort mij niet; bij nacht, en Gij slaat geen acht op mij. *ŷ.* Toch woont Gij, roem van Israël, in het heiligdom. *ŷ.* Onze vaderen hebben op U vertrouwd; zij hebben gehoopt en Gij hebt hen bevrijd. *ŷ.* Zij riepen tot U en zij werden behouden; zij hoopen op U en zijn niet teleurgesteld. *ŷ.* Ik echter ben een worm en geen mens, de versmade der mensen en de verachte van het volk. *ŷ.* Allen die mij zagen, hebben mij gehoond; zij spotten met mij en schudden het hoofd. *ŷ.* Hij heeft op de Heer vertrouwd; dat de Heer hem redde en bevrijde, als Hij hem liefheeft. *ŷ.* Zij echter kijken naar mij en zien met leedvermaak toe; zij verdelen mijn klederen onder elkander en werpen het lot over mijn gewaad. *ŷ.* Red mij, arme, uit de muil van de leeuw en van de horens der buffels. *ŷ.* Looft de Heer, gij die Hem vreest; verheerlijkt Hem, alle kinderen van Jacob. *ŷ.* Aan het komende geslacht zal men van de Heer verhalen en zijn gerechtigheid verkondigen, *ŷ.* Aan het volk dat geboren zal worden, omdat Hij dit alles gedaan heeft.

Het lijdensverhaal wordt gezongen door drie diakens, ofwel door de priester met diaken en subdiaken. Zij knielen op de onderste trap van het altaar, bidden het munda cor en vragen de zegen zoals voor het evangelie. Zo wordt het ook gedaan op dinsdag en woensdag.

De tekens in de tekst geven aan wat door ieder gezongen wordt. ✠ is

Christus; C. is de verhalen (Chronista); S. is de aanduiding van de andere personen (Synagoge). Waar het gebruikelijk is, zingt het koor de teksten die gezegd werden door de apostelen of het volk. Men houdt de palmtak niet in de hand.

*Pássio Dómini nostri Je-
su Christi secúndum Mat-
thæum.*

Lijdensverhaal van onze
Heer Jesus Christus volgens
Mattheus (26, 1-75; 27, 1-66).

Doodstrijd in de Hof-van-olijven.

In illo témpore: Venit Je-
sus cum discíplulis suis in
villam, quæ dicitur Gethsé-
mani, et dixit discíplulis suis:
✠ Sedéte hic, donec vadam
illuc et orem. C. Et assúmp-
to Petro et duóbus filiis Ze-
bedæi, cœpit contristári et
mæstus esse. Tunc ait illis:
✠ Tristis est ánima mea
usque ad mortem: susti-
néte hic, et vigiláte mecum.
C. Et progréssus pusillum,
prócidit in fáciem suam,
orans et dicens: ✠ Pater
mi, si possíbile est, tráns-
eat a me calix iste: Verúm-
tamen non sicut ego volo,
sed sicut tu. C. Et venit
ad discíulos suos, et in-
venit eos dormiéntes: et
dicit Petro: ✠ Sic non po-
tuístis una hora vigiláre
mecum? Vigiláte et oráte,
ut non intrétis in tenta-
tiónem. Spíritus quidem
promptus est, caro autem
infirma. C. Iterum secún-
do ábiit et orávit, dicens:
✠ Pater mi, si non potest
hic calix transíre, nisi bi-
bam illum, fiat volúntas
tua. C. Et venit íterum,
et invénit eos dormiéntes:
erant enim óculi eórum
graváti. Et relíctis illis,
íterum ábiit et orávit tér-

In die tijd kwam Jesus met
zijn leerlingen bij een landgoed,
Gethsemani geheten; en Hij
zeide tot zijn leerlingen: ✠ Zet
u hier neer, terwijl Ik daarginds
ga bidden. C. Dan nam Hij
Petrus en de beide zonen van
Zebedeus met zich mee, en nu
begon Hij bedroefd en beang-
stigd te worden. En Hij sprak
tot hen: ✠ Mijn ziel is dodelijk
bedroefd; blijft gij hier en
waakt met Mij. C. Toen ging
Hij een weinig verder, wierp
zich biddend neer op zijn aan-
gezicht en sprak: ✠ Mijn Va-
der, als het mogelijk is, laat dan
deze kelk Mij voorbijgaan; doch
niet zoals Ik wil, maar zoals Gij
het wilt. C. Dan ging Hij terug
naar zijn leerlingen en vond hen
in slaap; en Hij zeide tot Petrus:
✠ Kunt gij dan nog geen uur
met Mij waken? Waakt en bidt,
om niet in te gaan op de beko-
ring. De geest is wel gewillig,
maar het vlees is zwak. C. Dan
ging Hij weer heen – voor de
tweede maal – en bad aldus: ✠
Mijn Vader, als deze kelk niet
kan voorbijgaan, zonder dat Ik
hem drink, – uw wil geschiede.
C. Dan kwam Hij nogmaals te-
rug en vond hen weer in slaap;
want hun ogen waren zwaar ge-
worden. En Hij verliet hen en
ging weer heen, en bad voor de

tio, eúndem sermónem dicens. Tunc venit ad discipulos suos, et dicit illis ✠ Dormíte jam et requiescite: ecce, appropinquávit hora, et Fílius hóminis tradétur in manus peccatórum. Súrgite, eámus: ecce, appropinquávit, qui me tradet.

derde maal hetzelfde gebed. Toen kwam Hij weer bij zijn leerlingen en sprak tot hen: ✠ Blijft nu maar slapen en rusten; zie, het ogenblik is gekomen, dat de Mensenzoon wordt overgeleverd in de handen van de zondaars. Staat op, laten wij gaan; ziet, daar is hij, die Mij zal verraden.

Gevangenneming.

C. Adhuc eo loquente, ecce, Judas, unus de duodecim, venit, et cum eo turba multa cum gládiis et fústibus, missi a princípibus sacerdotum et senióribus pópuli. Qui autem tradidit eum, dedit illis signum, dicens: S. Quemcúmque osculátus fuero, ipse est, tenete eum. C. Et confestim accédens ad Jesum, dixit: S. Ave, Rabbi. C. Et osculátus est eum. Dixitque illi Jesus: ✠ Amíce, ad quid venísti? C. Tunc accessérunt, et manus iniecérunt in Jesum et tenuérunt eum. Et ecce, unus ex his, qui erant cum Jesu, exténdens manum, exémit gládium suum, et percútiens servum princípis sacerdotum, amputávit aurículum ejus. Tunc ait illi Jesus: ✠ Converte gládium tuum in locum suum. Omnes enim, qui accéperint gládium, gládio peribunt. An putas, quia non possum rogare Patrem meum, et exhibébit mihi modo plus quam duodecim legiónes Ange-

C. En terwijl Hij nog sprak, daar kwam Judas, een van de twaalf, reeds aan, vergezeld van een talrijke bende, met zwaarden en stokken; zij waren gezonden door de opperpriesters en ouderlingen van het volk. De verrader had hun een teken gegeven: S. Die ik zal kussen, Hij is het; grijpt Hem vast. C. En terstond trad hij op Jesus toe, en zeide: S. Wees gegroet, Meester. C. En hij kuste Hem. Doch Jesus antwoordde hem: ✠ Vriend, waartoe zijt gij gekomen? C. Daarop traden zij toe, sloegen de hand aan Jesus, en namen Hem gevangen. Maar opeens strekte een van de gezellen van Jesus de hand uit, trok zijn zwaard, trof de knecht van de hogepriester en sloeg hem het oor af. Doch Jesus zeide hem: ✠ Steek uw zwaard weer in de schede. Want allen, die naar het zwaard grijpen, zullen door het zwaard omkomen. Meent gij soms, dat mijn Vader Mij niet terstond meer dan twaalf legioenen engelen zou zenden, als Ik erom vroeg? Maar hoe zullen dan de Schriften vervuld worden, waar staat, dat het zo moet geschieden? C.

lórur? Quómodo ergo implebúntur Scriptúræ quia sic opórtet fieri? *C.* In illa hora dixit Jesus turbis: ✠ Tamquam ad latrónem existis cum gládiis et fústibus comprehéndere me: quotidie apud vos sedébam docens in templo, et non me tenuístis. *C.* Hoc autem totum factum est, ut adimpleréntur Scriptúræ Prophetárum. Tunc discípuli omnes, relicto eo, fugérunt.

Christus voor de Hoge Raad van het Joodse volk. - De verloochening van Petrus.

At illi tenéntes Jesum, duxérunt ad Cáipham, príncipem sacerdotum, ubi scribæ et senióres convéniant. Petrus autem sequebátur eum a longe, usque in átrium príncipis sacerdotum. Et ingressus intro, sedébat cum ministris, ut vidéret finem. Príncipes autem sacerdotum et omne concílium quærebant falsum testimoniúm contra Jesum, ut eum morti tráderent: et non invenérunt, cum multi falsi testes accessissent. Novíssime autem vénérunt duo falsi testes et dixerunt: *S.* Hic dixit: Possum destrúere templum Dei, et post trídium reédificáre illud. *C.* Et surgens prínceps sacerdotum, ait illi: *S.* Nihil respóndes ad ea, quæ isti advérsus te testificántur? *C.* Jesus autem tacébat. Et prínceps sacerdotum ait illi: *S.* Adjúro te

Dan sprak Jesus tot de bende: ✠ Als tegen een rover zijt gij uitgerukt met zwaarden en stokken, om Mij gevangen te nemen. Dagelijks zat Ik bij u in de tempel om onderricht te geven, en gij hebt Mij niet gevangen genomen. *C.* Maar dit alles geschiedde, opdat de Schriften der profeten zouden vervuld worden. Toen lieten alle leerlingen Hem in de steek en gingen op de vlucht.

Zij namen dan Jesus gevangen en voerden Hem naar de hogepriester Caïphas, waar de schriftgeleerden en de ouderlingen waren bijeengekomen. Petrus volgde Hem van verre tot aan het paleis van de hogepriester; hij trad daar binnen en ging bij de dienaars zitten om te zien, hoe het zou aflopen. De opperpriesters nu en de gehele raad zochten naar een valse aanklacht tegen Jesus om Hem ter dood te brengen; maar zij konden er geen vinden, hoewel er meerdere valse getuigen naar voren traden. Ten slotte kwamen er twee valse getuigen met de bewering: *S.* Deze heeft gezegd: Ik kan de tempel Gods afbreken en in drie dagen weer opbouwen. *C.* Toen stond de hogepriester op en vroeg Hem: *S.* Hebt Gij niets te antwoorden op de beschuldigingen, die deze hier tegen U inbrengen? *C.* Maar Jesus zweeg. Dan sprak de hogepriester tot Hem: *S.* Ik bezweer U bij de levende God;

per Deum vivum, ut dicas nobis, si tu es Christus, Filius Dei. C. Dicit illi Jesus: ✠ Tu dixisti. Verúm tamen dico vobis, ámodo vidébitis Fílium hómínis sedéntem a dextris virtútis Dei, et veniéntem in núbibus cæli. C. Tunc princeps sacerdotum scidit vestiménta sua, dicens: S. Blasphemávit: quid adhuc egémus téstibus? Ecce, nunc audístis blasphemiam: quid vobis vidétur? C. At illi respondéntes dixerunt: S. Reus est mortis. C. Tunc exspuérun't in fáciem ejus, et cólaphis eum cecidérunt, álii autem palmas in fáciem ejus dedérunt, dicéntes: S. Prophe'tiza nobis, Christe, quis est, qui te percússit?

C. Petrus vero sedébat foris in átrio: et accéssit ad eum una ancilla, dicens: S. Et tu cum Jesu Galilæo eras. C. At ille negávit coram ómnibus, dicens: S. Néscio, quid dicis. C. Exeúnte autem illo jánuam, vidit eum ália ancilla, et ait his, qui erant ibi: S. Et hic erat cum Jesu Nazaréno. C. Et iterum negávit cum juraménto: Quia non novi hómínem. Et post pusillum accessérunt, qui stabant, et dixerunt Petro: S. Vere et tu ex illis es: nam et loquéla tua manífestum te facit. C. Tunc cœpit detestári et juráre, quia non novisset hómínem. Et continuo gallus cantávit.

zeg ons: Zijt Gij de Christus, de Zoon van God? C. Jesus zeide hem: ✠ Ja, gij zegt het. Maar Ik zeg u: van nu af zult gij de Mensenzoon zien, gezeten aan de rechterhand van Gods majesteit, en komend op de wolken des hemels. C. Toen scheurde de hogepriester zijn klederen en zeide: S. Hij heeft God gelasterd; wat hebben wij nog getuigen nodig? Zie, nu hebt gij de godslastering gehóórd! Wat is uw oordeel? C. En zij gaven ten antwoord: S. Hij is des doods schuldig. C. Toen spuwden zij Hem in het gelaat, en stompten Hem met de vuist; anderen sloegen Hem in het gezicht en zeiden: S. Laat ons nu eens horen, Christus, wie heeft U geslagen?

C. Intussen zat Petrus buiten in het voorhof; er trad een dienstmaagd op hem toe, die zeide: S. Gij waart ook bij Jesus de Galileeër. C. Maar hij ontkende het ten aanhore van allen, en verklaarde: S. Ik begrijp niet, wat gij bedoelt. C. Toen ging hij naar de poort; maar daar zag hem een andere dienstmaagd en deze zeide tot de omstanders: S. Deze was ook bij Jesus de Nazarener. C. Doch hij ontkende het opnieuw, nu onderede: S. Ik ken die man niet. C. En een weinig later kwamen de omstanders bij Petrus, en zeiden hem: S. Welzeker, gij zijt er ook één van; immers ook uw spraak verraadt u. C. Toen begon hij zich te vervloeken en te zweren. S. Ik ken die man niet. C. En

Et recordátus est Petrus verbi Jesu, quod díxerat: Priúsqvam gallus cantet, ter me negábis. Et egréssus foras, flevit amáre. Mane autem facto, consílium iníerunt omnes príncipes sacerdotum et senióres pópuli advérsus Jesum, ut eum morti tráderent. Et vinctum adduxérunt eum, et tradidérunt Póntio Piláto prásidi.

meteen kraaide er een haan. Nu herinnerde Petrus zich, wat Jesus had gezegd: Vóór er een haan kraait, zult gij Mij drie-maal verloochenen. En hij ging naar buiten, en weende bitter. De volgende morgen vroeg pleegden al de hogepriesters en ouderlingen van het volk tegen Jesus overleg, om Hem ter dood te brengen. Dan bonden zij Hem, voerden Hem mee, en leverden Hem over aan de landvoogd, Pontius Pilatus.

De wanhoop van Judas. — Christus voor Pilatus, de landvoogd van de Romeinen.

Tunc videns Judas, qui eum trádídít, quod damnátus esset, pœniténtia ductus, rétulit trigínta argénteos príncípibus sacerdotum et senióribus, dicens: S. Peccávi, tradens sán-guinem justum. C. At illi dixérunt: S. Quid ad nos? Tu víderis. C. Et projéctis argénteis in templo, recéssit: et ábiens, láqueo se suspéndit. Príncipes autem sacerdotum, accéptis argénteis, dixérunt: S. Non licet eos mittere in cór-bonam: quia prétium sán-guinis est. C. Consílio autem ínito, emérunt ex illis agrum figuli, in sepultúram peregrinórum. Propter hoc vocátus est ager ille Hacéldama, hoc est, ager sán-guinis, usque in hodiér-num diem. Tunc implétum est, quod dictum est per Jeremíam Prophétam, dicéntem: Et acceperunt trigínta argénteos prétium appretiáti, quem appretia-

Toen Judas, die Hem had verraden, zag, dat Hij veroordeeld was, kreeg hij spijt; hij bracht de dertig zilverlingen terug aan de opperpriesters en ouderlingen met de woorden: S. Ik heb gezondigd door onschuldig bloed te verraden. C. Maar zij antwoordden: S. Wat gaat ons dat aan? dat zijn uw zaken. C. Dan wierp hij de dertig zilverlingen in de tempel en liep weg. En hij ging zich verhangen met een strop. De opperpriesters echter namen het geld en zeiden: S. Wij mogen het niet in de schatkist doen, omdat het bloedgeld is. C. En na overlegd te hebben, kochten zij daarvoor de akker van de pottenbakker, om er de vreemdelingen te begraven. Daarom heet die akker tot op de dag van heden Haceldama, dat wil zeggen: bloedakker. Toen ging het woord in vervulling van de profeet Jeremias: « Men nam de dertig zilverlingen, de prijs van de Man, die men had geschat, die de Israëlieten aldus hadden

vérunť a filiis Israël: et dedérunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dóminus.

Jesus autem stetit ante præsidem, et interrogávit eum præses, dicens: S. Tu es rex Judæórum? C. Dicit illi Jesus: ✠ Tu dicis. C. Et cum accusarétur a princípibus sacerdotum et senióribus, nihil respóndit. Tunc dicit illi Pilátus: S. Non audis, quanta advérsus te dicunt testimónia? C. Et non respóndit ei ad ullum verbum, ita ut mirarétur præses vehementer. Per diem autem solénnem consuéverat præses pópulo dimittere unum vinctum, quem voluissent. Habébat autem tunc vinctum insígnem, qui dicebátur Barábbas. Congregátis ergo illis, dixit Pilátus: S. Quem vultis dimittam vobis: Barábbam, an Jesum, qui dicitur Christus? C. Sciébat enim, quod per invídiam tradíissent eum. Sedénte autem illo pro tribunáli, misit ad eum uxor ejus, dicens: S. Nihil tibi et justo illi: multa enim passa sum hódie per visum propter eum. C. Príncipes autem sacerdotum et senióres persuasérunt pópulis, ut péterent Barábbam, Jesum vero pérderent. Respóndens autem præses, ait illis: S. Quem vultis vobis de duóbus dimítti? C. At illi dixerunt: S. Barábbam. C. Dicit illis

gewaardeerd, en men besteedde die voor de akker van de pottenbakker, zoals de Heer mij bevolen had ».

Jesus stond intussen voor de landvoogd. En de landvoogd stelde Hem de vraag: S. Zijt Gij de Koning van de Joden? C. Jesus antwoordde hem: ✠ Ja, gij zegt het. C. Maar op de beschuldigingen van de opperpriesters en ouderlingen gaf Hij in het geheel geen antwoord. Dan vroeg Pilatus Hem: S. Hoort Gij niet, hoe zij U beschuldigen? C. Maar op geen enkele vraag gaf Hij hem antwoord, zodat de landvoogd zich ten zeerste verwonderde. Nu was de landvoogd gewoon om bij gelegenheid van de feestdag het volk een gevangene vrij te laten, naar hun eigen keuze. Hij had toen juist een berucht gevangene, die Barabbas heette. Toen zij dan daar waren samengestroomd, vroeg Pilatus: S. Wie wilt gij, dat ik u zal vrijlaten: Barabbas of Jesus, die men de Christus noemt? - C. Want hij wist, dat zij Hem uit afgunst hadden overgeleverd. Terwijl hij zo op de rechterstoel zat, zond zijn vrouw hem de boodschap: S. Houd uw handen af van deze Rechtvaardige; want in een droomgezicht heb ik deze nacht veel om Hem geleden. C. Intussen bewerkten de opperpriesters en de ouderlingen het volk, dat zij om Barabbas zouden vragen en Jesus verwerpen. De landvoogd nam toen weer het woord en vroeg: S. Wie van de twee wilt gij, dat ik u zal vrijlaten? C. En

Pilátus : *S.* Quid ígitur fáciám de Jesu, qui dicitur Christus? *C.* Dicunt omnes: *S.* Crucifigátur. *C.* Ait illis præses: *S.* Quid enim mali fecit? *C.* At illi magis clamábant, dicétes: *S.* Crucifigátur. *C.* Videns autem Pilátus, quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret: accépta aqua, lavit manus coram pópulo, dicens: *S.* Innocens ego sum a ságuine justí hujus: vos vidéritis. *C.* Et respóndens univérsus pópulus, dixit: *S.* Sanguis ejus super nos et super filios nostros. *C.* Tunc dimísit illis Barábbam: Jesum autem flagellátum trádidit eis, ut crucifigerétur.

hen over, om gekruisigd te worden.

zij antwoordden: *S.* Barabbas! *C.* Pilatus vroeg hun: *S.* Wat moet ik dan met Jesus doen, die men de Christus noemt? *C.* Allen riepen: *S.* Aan het kruis met Hem! *C.* Maar de landvoogd zeide: *S.* Wat heeft Hij dan voor kwaad gedaan? *C.* Zij echter riepen nog luider: *S.* Aan het kruis met Hem! *C.* Pilatus zag wel, dat hij niets verder kwam, maar dat het steeds oproeriger werd. Toen nam hij water, waste zich de handen voor de ogen van het volk en zeide: *S.* Ik ben onschuldig aan het bloed van deze Rechtvaardige; de verantwoording is voor u. *C.* En al het volk antwoordde: *S.* Zijn bloed kome over ons en over onze kinderen! *C.* Toen liet hij hun Barabbas vrij; Jesus echter liet hij geselen, en leverde Hem aan

Geseling.

Tunc milites præsidis suscipiéntes Jesum in prætorium, congregavérunt ad eum univérsam cohórtem: et exuéntes eum, chlámýdem coccíneam circumdédérunt ei: et plectétes corónam de spinis, posué-runt super caput ejus, et arúndinem in dèxtera ejus. Et genu flexo ante eum, illudébant ei, dicétes: *S.* Ave, Rex Judæórum. *C.* Et exspuéntes in eum, accepérunt arúndinem, et percutiébant caput ejus. Et postquam illusérunt ei, exuérunt eum chlámýde et induérunt eum vesti-

Toen namen de soldaten van de landvoogd Jesus mee naar binnen in het gerechtshof en verzamelden heel de troep om Hem heen. Zij trokken Hem de klederen uit en hingen Hem een rode mantel om; ook vlochten zij uit doornen een kroon, zetten Hem die op het hoofd en gaven Hem een rietstok in de rechterhand. Dan maakten zij kniebuingingen voor Hem en bespotten Hem met de woorden: *S.* Gegroet Gij, Koning van de Joden! *C.* En zij bespuwden Hem, namen de rietstok en sloegen Hem op het hoofd. Nadat zij Hem zo bespot hadden, deden zij Hem de mantel af, trokken Hem zijn

méntis ejus, et duxérunt eum, ut crucifigerent.

eigen klederen weer aan en voerden Hem weg ter kruisiging.

Kruisiging en dood van Jesus.

Exeúntes, autem invenérunt hóminem Cyrenæum, nómine Simónem : hunc angariavérunt, ut tóleret crucem ejus. Et venérunt in locum, qui dicitur Gólgotha, quod est Calváriae locus. Et dedérunt ei vinum bíbere cum felle mixtum. Et cum gustásset, nóluit bíbere. Postquam autem crucifixérunt eum, divisérunt vestiménta ejus, sortem mitténtes: ut implerétur, quod dictum est per Prophétam dicéntem: Divisérunt sibi vestiménta mea, et super vestem meam misérunt sortem. Et sedéntes, servábant eum. Et imposuérunt super caput ejus causam ipsíus scriptam: Hic est Jesus, Rex Judæórum. Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrónes: unus a dextris et unus a sinístris. Prætereúntes autem blasphemábant eum, movéntes cápita sua et dicéntes: S. Vah, qui déstruis templum Dei et in trídúo illud reädificas: salva temetípsum. Si Fílius Dei es, descénde de cruce. C. Simíliter et príncipes sacerdotum illudéntes cum scribis et senióribus, dicébant: S. Alios salvos fecit, seípsum non potest salvum fácere: si Rex Israél est, descéndat nunc de cruce, et crédimus ei: confidit in

Buiten de stad gekomen troffen zij een man uit Cyrene, die Simon heette, en deze dwongen zij om zijn kruis te dragen. Zo kwamen zij op de plaats, die Golgotha heet, dat wil zeggen: Schedelplaats. Daar gaf men Hem wijn te drinken, gemengd met gal; Hij proefde er van, maar wilde niet drinken. Nadat zij Hem dan gekruisigd hadden, verdeelden zij zijn klederen en wierpen er het lot over. Zo moest vervuld worden het woord van de profeet: « Zij hebben mijn klederen onder elkaar verdeeld, en over mijn kleed hebben zij het lot geworpen ». En zij zetten zich neer om bij Hem de wacht te houden. En boven zijn hoofd bracht men een opschrift aan, dat zijn schuld vermeldde: Deze is Jesus, de Koning van de Joden. Er werden toen met Hem twee rovers gekruisigd, één aan de rechterhand en één aan de linker. En de voorbijgangers lasterden Hem, schudden het hoofd en zeiden: S. Nu dan, Gij, die de tempel afbreekt, en in drie dagen weer opbouwt, red nu Uzelf; als Gij de Zoon zijt van God, kom dan af van het kruis. C. Zo zeiden ook de opperpriesters en de schriftgeleerden en ouderlingen spottend tot elkander: S. Anderen heeft Hij gered; zich zelve kan Hij niet redden; als Hij de Koning van Israël is, laat Hij dan afkomen van het kruis; dan zullen wij in Hem geloven; Hij

Deo: liberet nunc, si vult, eum; dixit enim: Quia Filius Dei sum. C. Idípsum autem et latrónes, qui crucifixi erant cum eo, improperábant ei.

A sexta autem hora ténebræ factæ sunt super univérsum terram usque ad horam nonam. Et circa horam nonam clamávit Jesus voce magna, dicens: ✠ Eli, Eli, lamma sabachtháni? C. Hoc est: ✠ Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquísti me? C. Quidam autem illic stantes et audiéntes dicébant: S. Eliám vocat iste. C. Et continuo currens unus ex eis, accéptam spóngiam implévit acéto et impósuit arúndini, et dabat ei bíbere. Céteri vero dicébant: S. Sine, videámus, an véniat Elías líberans eum. C. Jesus autem iterum clamans voce magna, emísit spíritum.

Allen knielen en overwegen het sterven van Jesus.

Et ecce, velum templi scissum est in duas partes a summo usque deórsum: et terra mota est, et petræ scissæ sunt, et monuménta apérta sunt: et multa córpora sanctórum, qui dormierant, surrexérunt.

Et exéunt de monuméntis post resurrectionem ejus, venérunt in sanctam civitátem, et apparuérunt multis. Centúrio autem et qui cum eo erant, custodiéntes Jesum, viso terræ-

heeft zijn vertrouwen gesteld op God; laat Die Hem dan redden, als Hij Hem genegen is; Hij heeft toch gezegd: Ik ben de Zoon van God. C. En op gelijke wijze beschimpten Hem de rovers, die met Hem gekruisigd waren.

Maar van het zesde uur af werd het donker over de gehele streek tot aan het negende uur. En omstreeks het negende uur riep Jesus met luide stem: ✠ Eli, Eli, lamma sabachtháni? – C. dat wil zeggen: ✠ Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? C. Sommigen echter van de omstanders, die dit hoorden, zeiden: S. Hij roept om Elias. C. En dadelijk kwam een van hen toegelopen, nam een spons, doopte die in azijn, stak ze op een stok en gaf Hem te drinken. De anderen echter zeiden: S. Kom laten wij eens zien, of Elias Hem komt redden. C. JESUS ECHTER RIEP NOG EENS MET LUIDE STEM EN GAF DE GEEST.

En zie, het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën, van boven tot onder; de aarde beefde, de rotsen spleten, en de graven gingen open; en vele lichamen van gestorven heiligen verzezen.

En na zijn verrijzenis traden zij uit de graven te voorschijn, kwamen in de heilige stad en verschenen aan velen. Toen nu de honderdman en degenen, die met hem bij Jesus de wacht hielden, de aardbeving zagen, en alles, wat er gebeurde,

mótu et his, quæ fiébant, timuérunt valde, dicéntes: S. Vere Fílius Dei erat iste. C. Erant autem ibi mulieres multæ a longe, quæ secútæ erant Jesum a Galilæa, ministrántes ei: inter quas erat María Magdaléne, et María Jacóbi, et Joseph mater, et mater filiórum Zebedæi.

schrokken zij hevig; en zij zeiden: Deze was waarlijk de Zoon van God. Ook stonden daar op een afstand vele vrouwen, die Hem van Galilea uit gevolgd waren, om voor Hem te zorgen; zo was er Maria Magdalena en Maria, de moeder van Jacobus en Joseph, en de moeder van de zonen van Zebedeus.

Het lichaam van Christus wordt in het graf gelegd.

Cum autem sero factum esset, venit quidam homo dives ab Arimathæa, nómine Joseph, qui et ipse discipulus erat Jesu. Hic accéssit ad Pilátum, et pétiit corpus Jesu. Tunc Pilátus jussit reddi corpus. Et accépto corpore, Joseph invólvit illud in síndone munda. Et pósuit illud in monuménto suo novo, quod excíderat in petra. Et advólvit saxum magnum ad óstium monuménti, et ábiit. — *Credo.*

Tegen de avond kwam er een rijk man, afkomstig uit Arimathæa, Joseph geheten, die ook een leerling was van Jesus. Deze ging naar Pilatus en vroeg om het lichaam van Jesus. Toen gaf Pilatus bevel het lichaam vrij te geven. Joseph nam dan het lichaam, wikkelde het in blank lijnwaad, en legde het in zijn nog nieuw graf, dat hij in de rots had laten uithouwen. Dan wendte hij een grote steen voor de ingang van het graf en ging heen. — *Credo.*

Indien een priester een tweede keer de H. Mis moet opdragen, is hij niet verplicht het lijdensverhaal geheel te lezen. Hij begint dan zoals in een gewone mis met: Dominus vobiscum en Sequentia; en hij leest uit het lijdensverhaal vanaf: A sexta autem hora, blz. 312 tot en met: multa corpora sanctorum, qui dormierant, surrexerunt.

Offertorium. Impropérium exspectávit cor meum et misériam: et sustínui, qui simul mecum contristarétur, et non fuit: consolántem me quæsívi, et non invéni: et dedérunt in escam meam fel, et in siti mea potavérunt me acéto.

Secreta. Concéde, quæsumus, Dómine: ut óculis tuæ majestátis munus oblátum, et grátiam nobis devo-

Offerzang. Ps. 68, 21-22. Mijn hart verwachtte smaad en ellende; Ik zag uit naar iemand die medelijden had, en er was niemand; en Ik zocht iemand om mij te troosten en Ik vond hem niet; en zij gaven Mij gal tot spijs en zij laafden mijn dorst met azijn.

Offergebed. Wij bidden U, Heer, geef dat de offergave, die wij voor de ogen van uw majesteit opdragen, ons de genade

tiónis obtíneat, et efféctum
beátæ perennitátis acquí-
rat. Per Dóminum.

Prefatie van het H. Kruis, blz. 743.

Communio. Pater, si non
potest hic calix transíre,
nisi bibam illum: fiat vo-
lúntas tua.

Postcommunio. Per hujus,
Dómine, operatióem my-
stérii: et vítia nostra pur-
géntur, et justa desidéria
compleántur. Per Dómi-
num.

Na de zegen keert de priester met de anderen terug naar de sacristie. Het laatste evangelie wordt niet gezegd.

In de andere missen op Palmzondag wordt als laatste evangelie dat van de palmwijding gelezen, blz. 296.

van een liefdevolle toewijding
en het bezit van het eeuwig ge-
luk verkrijge. Door onze Heer.

Communiezang. *Matth. 26,*
42. Vader, als deze kelk niet kan
voorbijgaan, zonder dat Ik hem
drink, uw wil geschiede.

Slotgebed. Heer, mogen,
door de werking van dit sacra-
ment onze zonden worden uit-
gewist en onze rechtmatige ver-
langens vervuld. Door onze
Heer.

De mis in ons leven

Christus heeft ons door zijn lijden en dood de verlossing gebracht. Bij het doopsel zijn wij met Christus gestorven aan de zonde om met Hem te verrijzen tot het goddelijk leven. Na de zinrijke en diep-menselijke plechtigheden bidden wij nog eens het gebed van deze dag: « Almachtige eeuwige God, die onze Zaligmaker mens hebt doen worden en de kruisdood laten ondergaan voor het mensdom als een voorbeeld van nederigheid ter navolging, verleen welwillend dat wij waardig mogen zijn de lessen van zijn geduld te ontvangen en zijn verrijzenis deelachtig te worden. »

Maandag in de Goede Week

STATIE IN SINT-PRAXEDIS

Enkelvoudig — Paars

Introitus. Júdica, Dómi-
ne, nocéntes me, expúgna
impugnántes me: appre-
héndé arma et scutum, et
exsúrge in adjutórium me-
um, Dómine, virtus salútis
meæ. *Ps.* Effúnde frámeam,
et conclúde advérsus eos,

Intredezing. *Ps. 34, 1-2.* Von-
nis, o Heer, die mij benadelen
en strijd tegen hen die mij be-
strijden; neem wapen en schild,
o Heer, en sta op om mij te hel-
pen, Gij, de sterkte van mijn
heil. *Ps. 34, 3.* Trek het zwaard
en houd hen tegen die mij ver-

qui persequuntur me: dic inimicæ meæ: Salus tua ego sum. — Júdica, Dómine.

Oratio. Da, quæsumus, omnipotens Deus: ut, qui non tot adversis ex nostra infirmitate deficimus: intercedente unigeniti Filii tui passione respirémus: Qui tecum vivit et regnat.

Lectio Isaiæ Prophætæ. In diébus illis: Dixit Isaias: Dóminus Deus aperuit mihi aurem, ego autem non contradico: retrorsum non ibi. Corpus meum dedi percipientibus et genas meas vellentibus: faciem meam non averti ab increpantibus et conspuentibus non me. Dóminus Deus auxiliator meus, ideo non sum confusus: ideo petram faciem meam ut petram durissimam, et scio, quoniam non confundar. Juxta est, qui justificat me, quis contradicet mihi? Stemus simul, quis est adversarius meus? Accedat ad me. Ecce, Dóminus Deus auxiliator meus: quis est, qui condémnet me? Ecce, omnes quasi vestimentum conterentur, tineæ comedet eos. Quis ex vobis timens Dóminum, áudiens vocem servi sui? Qui ambulávit in tenebris, et non est lumen ei, speret in nómine Dómini, et innitatur super Deum suum.

Graduale. Exsúrge, Dómine, et inténde iudicio tuo, Deus meus et Dóminus meus, in causam meam.

volgen; zeg aan mijn ziel: Ik ben uw heil. — Vonnis, o Heer.

Gebed. Wij bidden U, almachtige God, geef dat wij, die door onze zwakheid in zoveel beproevingen bezwijken, dank zij het lijden van uw eniggeboren Zoon mogen herademen. Die met U leeft en heerst.

Les uit de profeet Isaias (50, 5-10). In die dagen sprak Isaias: God de Heer heeft Mij de oren geopend, en Ik sprak niet tegen; Ik week niet terug. Mijn lichaam bood Ik aan hen, die Mij sloegen, en mijn wangen aan hen, die Mij de baard uitrukten; Ik keerde mijn gelaat niet af van hen, die Mij scholden en spuwden. God de Heer is mijn helper; daarom werd Ik niet te schande. Daarom maakte Ik mijn gelaat hard als steen; want Ik weet, dat Ik niet word beschaamd; Hij, die mijn recht zoekt, staat naast Mij. Wie wil er strijden met Mij? laten wij tegenover elkander gaan staan. Wie wil er mijn tegenstander zijn? laat hij tegen Mij optreden. Zie, God de Heer is mijn helper; wie zal Mij veroordelen? Zie, allen zullen zij verslijten als een kleeid; de mot zal hen verteren. Wie uwer vreest er de Heer, luistert er naar de stem van zijn dienstknecht? Wie wandelt in de duisternis, en het licht moet missen, laat hij vertrouwen op de Heer, en steun zoeken bij zijn God.

Koorzang. Ps. 34, 23. 3. Sta op, o Heer, en zie neer op mijn geding om mij recht te verschaffen, mijn God en mijn

ŷ. Effúnde frámeam, et conclúde advérsus eos, qui me persecuúntur.

Tractus. Dómine, non secúndum peccáta nostra, quæ fécimur nos; neque secúndum iniquitátes nostras retríbuas nobis. ŷ. Dómine, ne memíneris iniquitátum nostrárum antiquárum: cito anticipent nos misericórdiæ tuæ, quia páuperes facti sumus nimis. (*Hic genuflectitur.*) ŷ. Adjuva nos, Deus, salutaris noster: et propter glóriam nóminis tui, Dómine, libera nos: et propítius esto peccátis nostris, propter

✠ *Sequéntia S. Evangé-
lii secúndum Joánnem.* Ante sex dies Paschæ venit Jesus Bethániam, ubi Lázarus fúerat mórtuus, quem suscitávit Jesus. Fecérunt autem ei cœnam ibi: et Martha ministrábat, Lázarus vero unus erat ex discumbéntibus cum eo. María ergo accépit libram unguénti nardi pístici pretiósí, et extérsit pedes Jesu, et extérsit pedes ejus capíllis suis: et domus impléta est ex odóre unguénti. Dixit ergo unus ex discípulis ejus, Judas Iscariótes, qui erat eum traditúrus: Quare hoc unguéntum non véniit trecéntis denáriis, et datum est egénis? Dixit autem hoc, non quia de egénis pertinébat ad eum, sed quia fur erat, et lóculos habens, ea, quæ mittebántur, portábat. Dixit ergo

Heer. ŷ. Trek het zwaard en houd hen tegen die mij vervolgen.

Psalmzang. Ps. 102, 10. Heer, vergeld ons niet naar de zonden die wij bedreven hebben en reken ons onze ongerechtigheid niet aan. ŷ. *Ps. 78, 8-9.* Heer, wil onze vroegere misdaden niet gedenken, maar laat spoedig uw ontferming over ons komen, want wij zijn arm geworden bovenmate. (*Hier knielt men.*) ŷ. Help ons, God, onze redder, en verlos ons, Heer, om de eer van uw naam; en wees genadig voor onze zonden ter wille van uw naam.

nomen tuum.

Vervolg van het H. Evangelie volgens Johannes (12, 1-9). Zes dagen voor Pasen kwam Jesus te Bethanië, waar Lazarus gestorven en door Jesus weer was opgewekt. En men bereidde Hem daar een maaltijd, waarbij Martha bediende en Lazarus een der disgenoten was. En Maria nam een pond kostbare, echte nardusbalsem, zalfde Jesus' voeten en droogde ze met haar haren af; en het huis werd van de geur van de balsem vervuld. Toen zeide een van zijn leerlingen, Judas Iscariot, die Hem zou verraden: Waarom is die balsem niet verkocht voor driehonderd tienlingen en aan de armen gegeven? Doch hij zeide dit niet, omdat hij bezorgd was voor de armen, maar omdat hij een dief was en als drager van de beurs de giften te bewaren had. Toen sprak Jesus: Laat toe, dat zij die besteedt voor de dag van mijn begrafenis. Want

Jesus: Sínite illam, ut in diem sepultúræ meæ ser-
vet illud. Páuperes enim
semper habétis vobíscum:
me autem non semper ha-
bétis. Cognóvit ergo turba
multa ex Judæis, quia illic
est: et venérunt, non pro-
pter Jesum tantum, sed ut
Lázarus vidérent, quem suscitávit a mórtuis.

Offertorium. Eripe me de
inimícis meis, Dómine: ad
te confúgi, doce me fácere
voluntátem tuam: quia
Deus meus es tu.

Secreta. Hæc sacrificia
nos, omnípotens Deus, po-
ténti virtúte mundátes, ad
suum fáciant purióres ve-
nírre princípium. Per Dómi-
num nostrum.

Prefatie van het H. Kruis, blz. 743.

Communio. Erubéscant
et revereántur simul, qui
gratulántur malis meis: ín-
duántur pudóre et reve-
réntia, qui maligna loquún-
tur advérsus me.

Postcommunio. Præbeant
nobis, Dómine, divínium
tua sancta fervórem: quo
eórum páriter et actu de-
lectémur et fructu. Per Dó-
minum nostrum.

Gebed over het volk

Orémus. Humiliáte cá-
pita vestra Deo.

Adjuva nos, Deus, salu-
táris noster: et ad beneficia
recolénda, quibus nos ín-
stauráre dignátus es, tribue
venírre gaudétes. Per Dó-
minum.

Laat ons bidden. Buigt uw
hoofden in deemoed voor God.

God, onze redder, sta ons bij
en laat ons in blijdschap komen
tot de herdenking van de wel-
daden, waardoor Gij ons hebt
willen verlossen. Door onze
Heer.

Offerzang. Ps. 142, 9-10. Red
mij van mijn vijanden, Heer; ik
zoek mijn heil bij U; leer mij
uw wil volbrengen, want Gij zijt
mijn God.

Offergebed. Almachtige God,
mogen deze offergaven door
hun grote kracht ons reinigen en
ons zuiverder doen opgaan naar
Hem die ze heeft geschapen.
Door onze Heer.

Communiezang. Ps. 34, 26.
Dat allen die zich over mijn
rampen verheugen, beschaamd
en ontsteld worden; en dat zij
die kwaad tegen mij spreken,
met smaad en schande worden
overladen.

Slotgebed. Heer, moge uw
heilig offer ons een goddelijke
bezieling geven, waardoor wij
en de kracht en de vrucht daar-
van kunnen genieten. Door
onze Heer.

De mis in ons leven

De lijdende Christus zal deze week onze liefde en ons antwoord vragen (epistel en evangelie). Wij mogen Hem niet verraden zoals Judas het deed. Wij moeten Christus volgen met blijdschap, omdat Hij onze Verlosser is; daarom bidden wij met de Kerk, « dat wij met vreugde opgaan om de weldaden te gedenken (Witte Donderdag, Goede Vrijdag, Pasen), waardoor God ons heeft willen verlossen » (gebed over het volk).

Dinsdag in de Goede Week

STATIE IN SINT-PRISCA

Enkelvoudig — Paars

Introitus. Nos autem gloriári opórtet in Cruce Dómini nostri Jesu Christi: in quo est salus, vita et resurréctio nostra: per quem salváti et liberáti sumus. *Ps.* Deus misereátur nostri, et benedícat nobis: illúminet vultum suum super nos, et misereátur nostri. — Nos autem.

Oratio. Omnípotens sempitérne Deus: da nobis ita Dóminicæ passiónis sacraménta perágere; ut indulgéntiam percípere mereámur. Per eúndem.

Lectio Jeremiæ Prophætæ. In diébus illis: Dixit Jeremías: Dómine, demonstrásti mihi, et cognóvi: tunc ostendísti mihi stúdia eórum. Et ego quasi agnus mansuétus, qui portátur ad víctimam: et non cognóvi, quia cogitavérunt super me consília, dicéntes: Mittámus lignum in panem ejus, et eradámus eum de terra vivéntium, et nomen

Intredezing. Gal. 6, 14. Wij echter moeten roemen op het kruis van onze Heer Jesus Christus, in wie ons heil is, ons leven en onze verrijzenis, door wie wij verlost zijn en bevrijd. *Ps. 66, 2.* Dat God zich over ons ontferme en ons zegene. Dat Hij zijn aangezicht over ons doe stralen en zich over ons ontferme. — Wij echter.

Gebed. Almachtige, eeuwige God, laat ons de geheimen van het lijden des Heren zo vieren, dat wij verdienen vergiffenis te verkrijgen. Door dezelfde Jesus Christus.

Les uit de profeet Jeremia (II, 18-20). In die dagen sprak Jeremias: Heer, Gij hebt het mij geopenbaard, zodat ik het weet; Gij hebt mij hun plannen doen kennen. Ik was als een lam, dat zich gedwee ter slachting laat leiden; ik zag niet, dat zij plannen tegen mij smeedden en zeiden: Laten wij hout in zijn brood doen en zo hem verdelgen uit het land van de levenden, zodat zijn naam nooit meer

ejus non memorétur amplius. Tu autem, Dómine Sábaoth, qui júdicas juste et probas renes et corda, vídeam ultiónem tuam ex eis: tibi enim revelávi causam meam, Dómine, Deus meus.

Graduale. Ego autem, dum mihi molésti essent, induébam me cilício, et humiliábam in jejúnio ánimam meam: et orátio mea in sinu meo convertétur. *ÿ.* Júdica, Dómine, nocéntes me, expúgna impugnántes me: apprehénde arma et scutum, et exsúrge in adjutórium mihi.

Het munda cor enz. wordt nu gezegd.

Pássio Dómini nostri Jesus Christi secúndum Marcum.

In de Hof-van-olijven.

In illo témpore: Jesus et discipuli ejus véniunt in prædium, cui nomen Gethsémani. Et ait discipulis suis: ✠ Sedéte hic, donec orem. *C.* Et assúmit Petrum et Jacóbum et Joánem secum: et cœpit pavére et tædere. Et ait illis: ✠ Tristis est ánima mea usque ad mortem: sustinéte hic, et vigiláte. *C.* Et cum processisset páulum, prócidit super terram: et orábat, ut, si fieri posset, transíret ab eo hora: et dixit: ✠ Abba, Pater, ómnia tibi possibília sunt, transfer cálicem hunc a me: sed non quod ego volo, sed

genoemd wordt. Gij echter, Heer der heerscharen, die rechtvaardig oordeelt, en harten en nieren doorgrondt, laat mij zien, hoe Gij wraak neemt op hen; want aan U heb ik mijn zaak blootgelegd, aan U, Heer, mijn God.

Koorzang. Ps. 34, 13. 1-2. Toen zij ziek werden, trok ik (voor hen) het boetekleed aan en vernederde mijn ziel door vasten; en mijn hart was voortdurend in gebed. *ÿ.* Heer, spreek uw oordeel uit over hen die mij benadelen en strijd tegen hen die mij bestrijden; neem uw wapen en schild en sta op om mij te helpen.

Lijdensverhaal van onze Heer Jesus Christus volgens Marcus (14, 1-72; 15, 1-46).

In die tijd kwamen Jesus en zijn leerlingen bij een landgoed, Gethsemani genaamd; en Hij zeide tot zijn leerlingen: ✠ Zet u hier neer, terwijl Ik ga bidden. *C.* Dan nam Hij Petrus, Jacobus en Johannes met zich mee, en Hij begon beangstigd en bedrukt te worden. En Hij sprak tot hen: ✠ Mijn ziel is dodelijk bedroefd; blijft gij hier en waakt. *C.* Toen ging Hij een weinig verder, wierp zich neer op de grond en bad, dat dit uur Hem mocht voorbijgaan, zo dit mogelijk was. Hij sprak: ✠ Abba, Vader; alles is U mogelijk; neem deze kelk van Mij weg; maar niet wat Ik wil, doch wat Gij wilt! *C.* Dan ging Hij

quod tu. *C.* Et venit et invénit eos dormiéntes. Et ait Petro: ✠ Simon, dormis? non potuísti una hora vigiláre? Vigiláte et oráte, ut non intrétis in tentatiónem. Spíritus quidem promptus est, caro vero infirma. *C.* Et íterum ábiens orávit, eúmdem sermónem dicens. Et revérsus, dénuo invénit eos dormiéntes (erant enim óculi eórum graváti) et ignorábant, quid respondérent ei. Et venit tertio, et ait illis: ✠ Dormíte jam et requiéscite. Súfficit: venit hora: ecce, Fílius hóminis tradétur in manus peccatórum. Súrgite, eámus: ecce, qui me tradet, prope est.

terug en vond hen in slaap. En Hij sprak tot Petrus: ✠ Simon, slaapt gij? Kunt gij dan nog geen uur waken? Waakt en bidt, om niet in te gaan op de bekoring. De geest is wel gewillig, maar het vlees is zwak. *C.* Dan ging Hij weer heen en bad met dezelfde woorden. Toen Hij echter opnieuw terugkeerde, vond Hij hen wederom in slaap (want hun ogen waren zwaar geworden), en zij wisten niet, wat zij Hem zouden antwoorden. Toen kwam Hij voor de derde maal, en Hij sprak tot hen: ✠ Blijft nu maar slapen en rusten. Het is zover; het uur is gekomen; ziet de Mensenzoon zal overgeleverd worden in de handen van de zondaars. Staat op, laten wij gaan; ziet, hij, die Mij verraden zal, is nabij.

Het verraad van Judas.

C. Et, adhuc eo loquén-te, venit Judas Iscariótes, unus de duódecim, et cum eo turba multa cum gládiis et lignis, a summis sacerdotibus et scribis et senióribus. Déderat autem tráditor ejus signum eis, dicens: *S.* Quemcúmque osculátus fuero, ipse est, tenéte eum et dúcite caute. *C.* Et cum venisset, statim accédens ad eum, ait: *S.* Ave, Rabbi. *C.* Et osculátus est eum. At illi manus inyecérunt in eum, et tenuérunt eum. Unus autem quidam de circumstántibus, edúcens gládium, percússit servum summi sacerdotis: et amputávit illi

C. En terwijl Hij nog sprak, daar kwam Judas Iscariot reeds aan, een van de twaalf, vergezeld van een talrijke bende, met zwaarden en stokken, gezonden door de opperpriesters, de schriftgeleerden en de ouderlingen. De verrader nu had hun een teken gegeven: *S.* Die ik zal kussen, Hij is het; grijpt Hem vast en leidt Hem behoedzaam weg. *C.* Naderbij gekomen liep hij terstond op Hem toe en zeide: *S.* Gegroet, Rabbi. *C.* En hij kuste Hem. Toen sloegen zij de handen aan Hem en namen Hem gevangen. Maar een van de aanwezigen trok het zwaard, trof de knecht van de hogepriester en sloeg hem het oor af. Toen nam Jesus het woord en

aurículam. Et respóndens Jesus, ait illis: ✠ Tamquam ad latrónem existis cum gládiis et lignis comprehendere me? quotidie eram apud vos in templo docens, et non me tenuistis. Sed ut impleántur Scriptúræ. *C.* Tunc discipuli ejus relinquentes eum, omnes fugerunt. Adoléscens autem quidam sequebátur eum amíctus síndone super nudo: et tenuerunt eum. At ille, rejécta síndone, nudus profúgit ab eis.

sprak tot hen: ✠ Als tegen een rover zijt gij uitgetrokken met zwaarden en stokken, om Mij gevangen te nemen? Dagelijks was Ik bij u in de tempel en gaf daar onderricht, en gij hebt Mij niet gevangen genomen. Maar zo moeten de Schriften vervuld worden. *C.* Toen lieten zijn leerlingen Hem in de steek en gingen allen op de vlucht. Maar een jonge man, alleen bedekt met een linnen doek, ging Hem achterna. En zij grepen hem vast; maar hij liet de doek in de steek en vluchtte ongekleed van hen weg.

Jesus voor de Hoge Raad.

Et adduxérunt Jesum ad summum sacerdotem: et convenérunt omnes sacerdotes et scribæ et senióres. Petrus autem a longe secútus est eum usque intro in átrium summi sacerdotis: et sedébat cum ministris ad ignem, et calefaciébat se. Summi vero sacerdotes et omne concilium quærebant advérsus Jesum testimónium, ut eum morti tráderent, nec inveniébant. Multi enim testimónium falsum dicébant advérsus eum: et conveniéntia testimónia non erant. Et quidam surgéntes, falsum testimónium ferébant advérsus eum, dicéntes: *S.* Quóniam nos audívimus eum dicentem: Ego dissólvam templum hoc manufáctum, et per tríduum aliud non manufáctum ædificábo. *C.* Et non erat convéniens

Zij voerden Jesus naar de hogepriester; daar kwamen alle priesters, schriftgeleerden en ouderlingen bijeen. Petrus echter volgde Hem van verre tot in het paleis van de hogepriester, en daar zat hij bij de dienaars bij het vuur om zich te warmen. De opperpriesters nu en de gehele raad zochten naar een aanklacht tegen Jesus, om Hem ter dood te brengen; maar zij konden er geen vinden. Want wel waren er velen, die valse beschuldigingen tegen Hem inbrachten; maar de getuigenissen stemden niet overeen. Toen stonden er enigen op en legden een vals getuigenis tegen Hem af door te verklaren: *S.* Wij hebben Hem horen zeggen: Ik zal deze tempel, die met handen gemaakt is, afbreken en in drie dagen een andere bouwen, die niet met handen gemaakt is. *C.* Maar hun getuigenis stemde niet overeen. Toen stond de hoge-

testimónium illórum. Et exsürgens summus sacérdos in médium, interrogávit Jesum, dicens: *S.* Non respóndes quidquam ad ea, quæ tibi objiçiúntur ab his? *C.* Ille autem tacébat et nihil respóndit. Rursum summus sacérdos interrogábat eum, et dixit ei: *S.* Tu es Christus, Filius Dei benedícti? *C.* Jesus autem dixit illi: ✠ Ego sum: et vidébitis Filium hóminis sedéntem a dextris virtútis Dei, et veniéntem cum núbibus cæli. *C.* Summus autem sacérdos scindens vestiménta sua, ait: *S.* Quid adhuc desiderámus testes? Audístis blasphemiam: quid vobis vidétur? *C.* Qui omnes condemnáverunt eum esse reum mortis. Et cœpérunt quidam conspúere eum, et veláre faciém ejus, et cólaphis eum cædere, et dícere ei: *S.* Prophetiza. *C.* Et ministri álapis eum cædebant.

De verlooehening van Petrus.

Et cum esset Petrus in átrio deórsum, venit una ex ancillis summi sacerdotis: et cum vidisset Petrum caleficiéntem se, aspíciens illum, ait: *S.* Et tu cum Jesu Nazaréno eras. *C.* At ille negávit, dicens: *S.* Neque scio neque novi, quid dicas. *C.* Et éxiit foras ante átrium, et gallus cantávit. Rursum autem cum vidisset illum ancilla, cœpit dícere circumstántibus: Quia hic

priester in hun midden op en stelde aan Jesus de vraag: *S.* Hebt Gij niets te antwoorden op hetgeen door dezen tegen U wordt ingebracht? *C.* Maar Hij zweeg en gaf geen antwoord. Opnieuw richtte de hogepriester zich tot Hem en vroeg Hem: *S.* Zijt Gij de Christus, de Zoon van God, de Gezegende? *C.* En Jesus antwoordde hem: ✠ Dat ben Ik! gij zult de Mensenzoon zien, gezeten aan de rechterhand van Gods majesteit en komend op de wolken des hemels. *C.* Toen scheurde de hogepriester zijn klederen en zeide: *S.* Wat hebben wij nog getuigen nodig? gij hebt de godslastering gehoord; wat is uw oordeel? *C.* En allen spraken zij het vonnis uit, dat Hij des doods schuldig was. Toen begonnen sommigen Hem te bespuwen en zijn gezicht te bedekken en Hem te stompen met de vuist, terwijl zij tot Hem zeiden: *S.* Profeteer nu eens. *C.* Ook de dienstknechten gaven Hem kaakslagen.

Intussen bevond Petrus zich beneden in het voorhof; daar kwam een van de dienstmaagden van de hogepriester, en toen zij Petrus zag, die zich daar warmde, keek zij hem aan en zeide: *S.* Gij waart ook bij Jesus van Nazareth. *C.* Maar hij ontkende het en zeide: *S.* Ik weet niet en begrijp niet, wat gij zegt. *C.* Toen ging hij weg naar de voorhal; en er kraaide een haan. Maar toen de dienstmaagd hem daar zag, begon zij opnieuw tot

ex illis est. At ille iterum negávit. Et post pusillum rursus, qui astábant, dicébant Petro: *S.* Vere ex illis es: nam et Galilæus es. *C.* Ille autem cœpit anathematizáre et juráre: Quia nescio hóminem istum, quem dicitis. Et statim gallus iterum cantávit. Et recordátus est Petrus verbi, quod díxerat ei Jesus: Priúsqvam gallus cantet bis, ter me negábis. Et cœpit flere.

de omstanders te zeggen: Hij is er ook een van! Maar weer ontkende hij het. En kort daarna zeiden de omstanders nog weer tot Petrus: *S.* Welzeker, gij zijt er ook een van; want gij zijt ook een Galileeër. *C.* Toen begon hij te vloeken en te zweren: Ik ken die Man niet, van wie gij spreekt. En meteen kraaide er voor de tweede maal een haan. Nu herinnerde Petrus zich, wat Jesus had gezegd: Voordat er een haan tweemaal kraait, zult gij Mij driemaal verloochenen. En hij begon te wenen.

Jesus voor Pilatus.

Et conféstim mane consílium faciéntes summi sacerdotés, cum senióribus et scribis et univérso concílio, vinciéntes Jesum, duxérunt, et tradidérunt Piláto. Et interrogávit eum Pilátus: *S.* Tu es Rex Judæórum? *C.* At ille respóndens, ait illi: ✠ Tu dicis. *C.* Et accusábant eum summi sacerdotés in multis. Pilátus autem rursus interrogávit eum, dicens: *S.* Non respóndes quidquam? vide, in quantis te accúsant. *C.* Jesus autem ámplius nihil respóndit, ita ut mirarétur Pilátus. Per diem autem festum solébat dimítere illis unum ex vincitis, quemcúmque petiísent. Erat autem, qui dicebátur Barábbas, qui cum seditiósus erat victus, qui in seditiósione fécerat homicídium. Et cum ascendisset turba, cœpit rogáre,

Zodra nu de morgen aangebroken was, pleegden de opperpriesters overleg met de ouderlingen, de schriftgeleerden en heel de hoge raad. Dan voerden zij Jesus geboeid weg en leverden Hem over aan Pilatus. En Pilatus stelde Hem de vraag: *S.* Zijt Gij de Koning der Joden? *C.* En Hij gaf hem ten antwoord: ✠ Ja, gij zegt het. *C.* En de opperpriesters brachten vele beschuldigingen tegen Hem in. Pilatus ondervroeg Hem dan opnieuw en zeide: *S.* Geeft Gij in het geheel geen antwoord? Zie, hoeveel beschuldigingen zij tegen U inbrengen. *C.* Jesus gaf echter geen antwoord meer, zodat Pilatus zich verwonderde. Nu was hij gewoon om bij gelegenheid van de feestdag hun een gevangene vrij te laten naar hun eigen keuze. Er was toen een zekere Barabbas, die met de andere oproerlingen in de gevangenis zat, omdat hij bij het oproer een

sicut semper faciēbat illis. Pilātus autem respōndit eis, et dixit: *S. Vultis dimittam vobis Regem Judæorum?* *C. Sciēbat enim, quod per invidiam tradidissent eum summi sacerdotes. Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magis Barābbam dimitteret eis. Pilātus autem iterum respōndens, ait illis: S. Quid ergo vultis faciam Regi Judæorum?* *C. At illi iterum clamaverunt: S. Crucifige eum.* *C. Pilātus vero dicebat illis: S. Quid enim mali fecit?* *C. At illi magis clamabant: S. Crucifige eum.* *C. Pilatus autem volens pópulo satisfācere, dimisit illis Barābbam, et tradidit Jesum flagellis cæsum, ut crucifigeretur. Míletes autem duxerunt eum in átrium prætorii, et convocant totam cohórtē, et induunt eum púrpura, et imponunt ei plectētes, spíneam corónam. Et cæperunt salutāre eum: Ave, Rex Judæorum. Et percutiēbant caput ejus arúndine: et conspuēbant eum et, ponētes gēnuā, adorābant eum.*

een rietstok op het hoofd en bespuwden Hem; dan bogen zij de knie en brachten Hem hulde.

De kruisiging.

Et postquam illusérunt ei, exuérunt illum púrpura, et induérunt eum vestiméntis suis: et educunt illum, ut crucifigerent eum.

moord begaan had. En toen de volksmenigte kwam opdagen, begonnen zij er op aan te dringen, dat hij als naar gewoonte tegenover hen zou doen. Pilatus nu antwoordde hun met de vraag: *S. Wilt gij, dat ik u de Koning van de Joden vrijlaat.* *C. Want hij wist, dat de opperpriesters Hem uit afgunst hadden overgeleverd. Maar de opperpriesters hitsten het volk op, dat hij hun liever Barabbas zou vrij geven. Maar opnieuw vroeg Pilatus hun: S. Wat wilt gij dan dat ik met de Koning van de Joden zal doen?* *C. En zij riepen opnieuw: S. Kruisig Hem!* *C. Maar Pilatus zeide hun: S. Wat heeft Hij dan voor kwaad gedaan?* *C. Zij echter riepen nog luider: S. Kruisig Hem!* *C. Toen liet Pilatus hun Barabbas vrij, om het volk ter wille te zijn; maar Jesus liet hij geselen en leverde Hem over om gekruisigd te worden. Nu brachten de soldaten Hem naar binnen, naar het binnenplein van het rechthuis en riepen heel de troep bijeen; dan deden zij Hem een purperen kleed aan, vlochten uit doornen een kroon en zetten Hem die op. Toen begonnen zij Hem te begroeten: Gegroet, Gij, Koning van de Joden. En zij sloegen Hem met*

En nadat zij Hem bespot hadden, deden zij Hem het purperen kleed weer af, trokken Hem zijn eigen klederen aan en voerden Hem weg ter kruisiging. En

Et angariavérunt prætere-
 úntem quémpiam, Simónem
 Cyrenæum, veniéntem de villa,
 patrem Alexandri et Rufi, ut tólleret
 crucem ejus. Et perdúcut illum
 in Gólgotha locum, quod est
 interpretátum Calváriæ locus.
 Et dabant ei bíbere myrrhátum
 vinum: et non accépit. Et
 crucifigéntes eum, divisérunt
 vestiménta ejus, mitténtes
 sortem super eis, quis quid
 tólleret. Erat autem hora
 tértia: et crucifixerunt eum.
 Et erat titulus causæ ejus
 inscríptus: Rex Judæórum.
 Et cum eo crucifigunt duos
 latrónes: unum a dextris et
 álium a sinístris ejus. Et
 impléta est Scriptura, quæ
 dicit: Et cum iníquis reputátus
 est. Et prætereúntes blasphemá-
 bant eum, movéntes cápita
 sua et dicéntes: S. Vah, qui
 déstruis templum Dei, et in
 tribus diébus reädificas: sal-
 vum fac temetípsum descéndens
 de cruce. C. Simíliter et summi
 sacerdótes illudéntes, ad
 altérutrum cum scribis dicé-
 bant: S. Alios salvos fecit,
 seípsum non potest salvum fá-
 cere. Christus Rex Israël
 descéndat nunc de cruce, ut
 videámus et credámus. C. Et
 qui cum eo crucifixi erant,
 convitiabántur ei. Et facta
 hora sexta, ténebræ factæ
 sunt per totam terram, usque
 in horam nonam. Et hora
 nona exclamávit Je-

zij dwongen een voorbijgan-
 ger, die juist van het veld kwam,
 Simon van Cyrene, de vader
 van Alexander en Rufus, om
 voor Hem het kruis te dragen.
 Zij voerden Hem naar een plaats
 Golgotha, dat betekent: Sche-
 delplaats. Daar gaf men Hem
 wijn te drinken, met myrrhe
 vermengd; maar Hij nam er
 niet van. En nadat zij Hem ge-
 kruisigd hadden, verdeelden
 zij zijn klederen, doordat zij
 het lot erover wierpen, wat
 ieder zou krijgen. Het was het
 derde uur, toen zij Hem krui-
 sigden. En het opschrift met
 zijn schuld luidde: De Koning
 der Joden. Tegelijk met Hem
 kruisigden zij twee rovers, één
 aan zijn rechterhand en één aan
 zijn linker. Toen werd de Schrift
 vervuld, die zegt: « En Hij werd
 onder de misdadigers gere-
 kend ». De voorbijgangers las-
 terden Hem en schudden het
 hoofd, terwijl zij zeiden: S. Nu
 dan, Gij, die de tempel afbreekt
 en in drie dagen weer opbouwt,
 red nu U zelf en kom af van het
 kruis. C. Zo zeiden ook de
 opperpriesters en de schriftge-
 leerden spottend tot elkander:
 S. Anderen heeft Hij gered;
 zich zelf kan Hij niet redden.
 Laat de Christus, de Koning
 van Israël, nu afkomen van het
 kruis, opdat wij het zien en ge-
 loven. C. Ook zij, die met Hem
 gekruisigd waren, beschimpten
 Hem. Maar van het zesde uur
 af werd het donker over die ge-
 hele streek, tot aan het negende
 uur. En omstreeks het negende
 uur riep Jesus met luide stem:
 ✠ Eloi, Eloi, lamma sabac-

sus voce magna, dicens: ✠ Eloi, Eloi, lamma sabachtháni? C. Quod est interpretátum: ✠ Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? C. Et quidam de circumstántibus audiéntes, dicébant: S. Ecce, Eliam vocat. C. Currens autem unus, et implens spóngiam acéto, circumponénsque cálamo, potum dabat ei, dicens: S. Sínite, videámus, si véniat Eliás ad deponéndum eum. C. Jesus autem emissa voce magna exspirávit. (*Hic genuflectitur, et pausatúr aliquantulum*). Et velum templi scissum est in duo, a summo usque deórsum. Videns autem centúrio, qui ex advérso stabat, quia sic clamans exspirásset, ait: S. Vere hic homo Fílius Dei erat. C. Erant autem et mulieres de longe aspiciéntes: inter quas erat María Magdaléne, et María Jacóbi minóris, et Joseph mater, et Salóme: et cum esset in Galiláa, sequebántur eum, et ministrábant ei, et áliæ multæ, Jerosólymam.

Et cum jam sero esset factum (quia erat Parasceve, quod est ante sábatum) venit Joseph ab Arimathæa, nóbilis decúrio, qui et ipse erat expéctans regnum Dei, et audácter introívit ad Pilátum, et pétiit corpus Jesu. Pilátus autem mirabátur, si jam obiisset. Et accersito cen-

thani? – C. dat wil zeggen: ✠ Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten? C. Sommigen echter van de omstanders, die dat hoorden, zeiden: S. Zie, Hij roept Elias. C. En één liep er toe, doopte een spons in azijn, stak ze op een rietstok en gaf Hem te drinken, terwijl hij zeide: S. Komt, laten wij eens zien, of Elias Hem eraf komt halen. C. TOEN RIEP JESUS MET LUIDE STEM EN GAF DE GEEST. (*Hier knielt men enkele ogenblikken*). En het voorhangsel van de tempel scheurde in tweeën, van boven tot onder. En toen de honderdman, die tegenover Hem stond, zag, dat Hij zo luide roepend was gestorven, zeide hij: S. Deze Man was waarlijk de Zoon van God. C. Ook enige vrouwen stonden van verre toe te zien, onder wie Maria Magdalena, Maria de moeder van Jacobus de jongere en van Joseph, en ook Salome; zij volgden Hem reeds, toen Hij nog in Galilea was, en zorgden voor Hem; ook vele anderen waren er bij, die met Hem waren opgegaan naar Jerusalem.

quæ simul cum eo ascénderant

Daar het voorbereidingsdag was, daags voor de sabbat, en het reeds tegen de avond liep, kwam Joseph van Arimathea, een aanzienlijk raadsheer, die ook zelf het koninkrijk Gods verwachtte, ging vrijmoedig naar Pilatus en vroeg om het lichaam van Jesus. Maar Pilatus verwonderde zich, dat Hij reeds gestorven was. Hij liet de hon-

turióne, interrogávit eum, si jam mórtuus esset. Et cum cognovísset a centurióne, donávit corpus Joseph. Joseph autem mercátus síndonem, et depónens eum invólvit sídone, et pósuit eum in monumento, quod erat excísum de petra, et advólvit lápidem ad óstium monumenti.

Offertorium. Custódi me, Dómine, de manu peccatóris: et ab homínibus iníquis éripe me.

Secreta. Sacrificia nos, quásumus, Dómine, propénsius ista restáurent: quæ medicínalibus sunt institúta jejúniis. Per Dóminum nostrum.

Prefatie van het H. Kruis, blz. 743.

Communio. Advérsum me exercebántur, qui sedébant in porta: et in me psallébant, qui bibébant vinum: ego vero oratió-nem meam ad te, Dómine: tempus benepláciti, Deus, in multitudíne misericórdiæ tuæ.

Postcommunio. Sanctificatió-nibus tuis, omnípotens Deus: et vítia nostra curéntur, et remédia nobis sempitérna provéniant. Per Dóminum nostrum.

derdman komen en vroeg hem, of Hij reeds gestorven was. En toen hij dat van de honderdman vernomen had, schonk hij het lichaam aan Joseph. Joseph kocht toen lijnwaad, nam Hem af, en wikkelde Hem in het lijnwaad; dan legde hij Hem in een graf, dat in de rots was uitgehouwen; en hij wentelde een steen voor de ingang van het graf.

Offerzang. Ps. 139, 5. Bescherm mij, Heer, tegen de hand van de goddelozen en bevrijd mij van de boze mensen.

Offergebed. Wij bidden U, Heer, moge dit offer ons nog vollediger hernieuwen, nu het in een heilzaam vasten wordt opgedragen. Door onze Heer.

Communie-zang. Ps. 68, 13-14. Die in de poort zitten, belasten mij, en de dronkaards zingen en spotten met mij; ik echter verhef mijn gebed tot U, o Heer, want nu is het de tijd van genade, o God, naar de volheid van uw erbarming.

Slotgebed. Almachtige God, mogen uw heiligende gaven onze ondeugden genezen en ons een geneesmiddel worden voor de eeuwigheid. Door onze Heer.

Gebed over het volk

Orémus. Humiliáte cá-pita vestra Deo.

Tua nos misericórdia, Deus, et ab omni subrepti-óne vetustátis expúrget,

Laat ons bidden. Buigt uw hoofden in deemoed voor God.

Moge uw barmhartigheid, o God, ons zuiveren van al het verborgene van de oude mens en

et capaces sanctæ novitatis
efficiat. Per Dóminum.

ons ontvankelijk maken voor
een heilige vernieuwing. Door
onze Heer.

De mis in ons leven

Christus is voor ons mens geworden en heeft zich geofferd op het kruis, opdat wij het goddelijk leven zouden bezitten. Daarom bidden wij vandaag, na het lijdensverhaal uit het Evangelie van Marcus: « Almachtige eeuwige God, laat ons de geheimen van het lijden des Heren zo vieren, dat wij verdienen vergiffenis te verkrijgen » (gebed).

Woensdag in de Goede Week

STATIE IN SINT-MARIA-DE-MEERDERE — Paars

Introitus. In nómine Jesu omne genu flectátur, cælestium, terréstrium et infernórum: quia Dóminus factus est obédiens usque ad mortem, mortem autem crucis: ideo Dóminus Jesus Christus in glória est Dei Patris. *Ps.* Dómine, exáudi oratiónem meam: et clamor meus ad te véniat. — In nómine.

Intredezing. *Phil.* 2, 10. 8. 11. In de naam van Jesus buige zich iedere knie, in de hemel, op de aarde of onder de aarde; want de Heer is gehoorzaam geworden tot de dood, ja zelfs tot de dood aan het kruis; daarom is de Heer Jesus Christus in de glorie van God de Vader. *Ps.* 101, 2. Heer, verhoor mijn gebed, en mijn geroep kome tot U. — In de naam.

Na het Kyrie gaat de priester naar de epistelzijde en zegt het volgend gebed, terwijl wij met hem knielen, een ogenblik in stilte bidden en dan opstaan.

Orémus. Flectámus génua. *ꝛ.* Leváte.

Laat ons bidden. Buigen wij onze knieën. *ꝛ.* Staat op.

Oratio. Præsta, quæsumus, omnipotens Deus: ut, qui nostris excéssibus incessánter affligimur, per unigéniti Filii tui passiónem liberémur: Qui tecum vivit et regnat.

Gebed. Wij bidden U, almachtige God, geef dat wij, die door onze ongeregeldheden voortdurend gekweld worden, door het lijden van uw eniggeboren Zoon verlost worden. Die met U leeft en heerst.

Lectio Isaíæ Prophétæ. Hæc dicit Dóminus Deus: Dícite filiæ Sion: Ecce, Salvátor tuus venit: ecce, merces ejus cum eo. Quis

Les uit de profeet Isaías (62, 11; 63, 1-7). Dit zegt God, de Heer: Zegt aan de dochter van Sion: zie, uw Verlosser komt; zie, zijn loon heeft Hij bij zich.

est iste, qui venit de Edom, tinctis véstibus de Bosra? Iste formósus in stola sua, grádiens in multítudine fortítudinis suæ. Ego, qui loquor justítiam, et propugnátor sum ad salvándum. Quare ergo rubrum est indumentum tuum, et vestiménta tua sicut calcántium in torculári? Tórcular calcávi solus, et de géntibus non est vir mecum: calcávi eos in furóre meo, et conculcávi eos in ira mea: et aspérsus est sanguis eórum super vestiménta mea, et ómnia indumentá mea inquinávi. Dies enim ulciónis in corde meo, annus redemptiónis meæ venit. Circumspéxi, et non erat auxiliátor: quæsívi, et non fuit, qui adjuváret: et salvávit mihi bráchium meum, et indignátio mea ipsa auxiliáta est mihi. Et conculcávi pópulos in furóre meo, et inebriávi eos in indignatióne mea, et detráxi in terram virtútem eórum. Miseratiónum Dómini recordábor, laudem Dómini super ómnibus, quæ réddidit nobis Dóminus, Deus noster.

Graduale. Ne avértas fáciem tuam a púero tuo, quóniam tríbulor: velócius exáudi me. ̎. Salvum me fac, Deus, quóniam intravérunt aquae usque ad ánimam meam: infixus sum in limo profúndi, et non est substántia.

Wie is het, die daar komt uit Edom, uit Bosra in geverfde kleren? Schoon is Hij in zijn prachtgewaad, als Hij voortschrijdt in zijn grote kracht. Ik ben het, Ik, die gerechtigheid spreek, die een voorvechter ben om te redden. Waarom is uw gewaad dan zo rood, zijn uw kleren als van hen, die de wijnpers treden? Alleen heb Ik de wijnpers getreden; want niemand van de volken was met Mij. Ik heb hen vertreden in mijn toorn, en Ik heb hen vertrapt in mijn gramschap. Zo is hun bloed op mijn kleren gespat en besmeurde Ik geheel mijn gewaad. Want een dag van wraak had Ik beraamd; mijn jaar van verlossen was gekomen. Ik zag in het rond, maar vond niemand, die hielp; Ik zocht, maar er was niemand, die hulp bood. Toen heeft mijn eigen arm Mij redding gebracht, en mijn toorn was het, die Mij bijstond. De volkeren heb Ik vertrapt in mijn toorn, hen dronken gemaakt in mijn gramschap; en hun kracht heb Ik ter aarde geworpen. De barmhartigheid des Heren wil Ik blijven gedenken, en loven de Heer voor alles, wat Hij ons schonk, Hij, de Heer, onze God.

Koorzang. Ps. 68, 18. 2-3. Wend uw aanschijn niet af van uw dienaar, want ik ben in nood; wil mij spoedig verhoren. ̎. Red mij, o God, want de golven zijn binnengedrongen tot in mijn ziel; ik ben weggezonden in het slijk en heb geen steun meer voor mijn voeten.

De priester zegt nu Dominus vobiscum.

Oratio. Deus, qui pro nobis Filium tuum Crucis patibulum subire voluisti, ut inimici a nobis expelleres potestatem: concède nobis famulis tuis; ut resurrectionis gratiam consequamur. Per eundem Dominum.

Lectio Isaiaë Prophetae. In diebus illis: Dixit Isaiaë: Domine, quis credidit auditui nostro? et brachium Domini cui revelatum est? Et ascendet sicut virgultum coram eo, et sicut radix de terra sitiènti: non est species ei neque decor: et vidimus eum, et non erat aspectus, et desideravimus eum: despectum et novissimum virorum, virum dolorum, et scientem infirmitatem: et quasi absconditus vultus ejus et despectus, unde nec reputavimus eum. Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit: et nos putavimus eum quasi leprosum, et percussum a Deo, et humiliatum. Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra: disciplina pacis nostrae super eum, et livore ejus sanatus sumus. Omnes nos quasi oves erravimus, unusquisque in viam suam declinavit: et posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum. Oblatus est, quia ipse voluit, et non aperuit os suum: sicut ovis ad occi-

Gebed. God, die gewild hebt dat uw Zoon voor ons de kruisdood heeft ondergaan om ons uit de macht van de vijand te bevrijden, geef aan ons, uw dienaren, dat wij de genade van de verrijzenis mogen verwerven. Door dezelfde Jesus Christus.

Les uit de profeet *Isaïas* (53, 1-12). In die dagen sprak *Isaïas*: Heer, wie gelooft er hetgeen wij verkondigen? en wie werd de arm des Heren zichtbaar? Want Hij ontspruit voor zijn ogen als een rijsje, als een wortel uit dorstige grond. Geen schoonheid bezit Hij of luister; wij zagen Hem, maar Hij had geen gestalte, dat wij behagen zouden vinden in Hem; in Hem, de verachte, en de minste der mannen, de man van smarten, die het lijden kent. Zijn gelaat was als het ware verborgen en veracht was Hij, zodat wij Hem ook niet telden. Waarlijk, onze krankheden heeft Hij gedragen, onze pijnen heeft Hij getorst. En wij beschouwden Hem als een melaatse, als geslagen door God en vernederd. Hij echter werd om onze zonden gewond; verbrijzeld werd Hij om de misdaden van ons. Om onze vrede werd Hij getuchtigd, door zijn striemen vinden wij genezing. Wij allen waren als schapen verdwaald; een ieder week af, ging zijn eigen weg; en de Heer legde op Hem de schuld van ons allen. Hij werd opgeofferd, omdat Hij zelf het wilde, en Hij opende niet zijn mond, zoals een schaap naar de slachtbank gevoerd

sióne[m] ducétur, et quasi agnus coram tondénte se obmutéscet, et non apériet os suum. De angústia et de iudicio sublátus est: generatióne[m] ejus quis enarrábit? quia abscíssus est de terra vivéntium: propter scelus pópuli mei percússi eum. Et dabit ímpios pro sepultúra, et vívitem pro morte sua: eo quod iniquitátem non fécerit, neque dolus fúerit in ore ejus. Et Dóminus vóluit contérrere eum in infirmitáte: si posúerit pro peccáto ánimam suam, vidébit semen longévum, et volúntas Dómini in manu ejus dirigétur. Pro eo, quod laborávit ánima ejus, vidébit, et saturábitur: in sciéntia sua justificábit ipse justus servus meus multos, et iniquitátes eórum ipse portábit. Ideo dispértiam ei plúrimos: et fórtium dívidet spólia, pro eo, quod trádidit in mortem ánimam suam, et cum scelerátis reputátus est: et ipse peccáta multórum tulit, et pro transgressóribus rogávit.

heeft de zonden van velen gedragen, en voor de boosdoeners heeft Hij gebeden.

Tractus. Dómine, exáudi oratióne[m] meam, et clamor meus ad te véniat. *ŷ.* Ne avértas fáciem tuam a me; in quacúmque die tríbulor, inclína ad me aurem tuam. *ŷ.* In quacúmque die invocávero te, velóciter exáudi me. *ŷ.* Qui defecérunt sicut

wordt, zoals een lam voor zijn scheerder stom blijft en de mond niet opent. Door verkrachting van het recht werd Hij weggerukt; wie zal er nog spreken van zijn geslacht? Want Hij werd uitgestoten uit het land van de levenden; om de zonden van zijn volk heb Ik Hem geslagen. Maar Hij zal aan Hem de goddelozen onderwerpen, omdat Hij begraven werd, en ook de rijke, om wille van zijn dood. Want Hij heeft geen ongerechtigheid bedreven, en geen bedrog was er in zijn mond; maar de Heer wilde Hem verbrijzelen door lijden. Als Hij zijn leven heeft gegeven voor de zonde, zal Hij zijn nageslacht blijvend zien standhouden, en de wil van de Heer wordt door zijn hand volvoerd. Omdat zijn ziel heeft geleden, zal Hij dat zien en verzadigd worden. Door zijn kennis zal mijn dienstknecht, de Gerechte, velen rechtvaardig maken, en zelf hun ongerechtigheden dragen. Daarom zal Ik er velen Hem toewijzen, en de buit van de machtigen zal Hij verdelen, omdat Hij zijn leven prijs gaf aan de dood, en onder de boosdoeners zich liet rekenen. Want Hij

Psalmzang. Ps. 101, 2-5. 14. Heer, verhoor mijn gebed, en mijn geroep kome tot U. Wend uw aanschijn niet van mij af; en neig uw oor tot mij, op welke dag ik ook word gekweld. *ŷ.* Wil mij aanstonds verhoren, op welke dag ik ook tot U zal roepen. *ŷ.* Want mijn dagen ver-

fumus dies mei: et ossa mea sicut in frixório confixa sunt. *ŷ.* Percússus sum sicut fœnum, et áruit cor meum: quia oblítus sum manducáre panem meum. *ŷ.* Tu exsúrgens, Dómine, miseréberis Sion: quia venit tempus miseréndi ejus.

Het munda cor enz. wordt nu gezegd.

Pássio Dómini nostri Jesu Christi secúndum Lucam.

vliegen als rook en mijn gebeente is verdord als in een oven. *ŷ.* Als gras ben ik terneer geslagen en mijn hart is verdord; want ik vergat mijn brood te eten. *ŷ.* Gij, o Heer, zult opstaan en U over Sion erbarmen, want de tijd is gekomen om U er over te ontfermen.

Lijdensverhaal van onze Heer Jesus Christus volgens Lucas (22, 1-71; 23, 1-53).

In de Hof-van-olijven.

In illo témpore: Egrésus Jesus ibat secúndum consuétúdinem in montem Olivárum. Secúti sunt autem illum et discípuli. Et cum pervénisset ad locum, dixit illis: ✠ Oráte, ne intrétis in tentatiónem. *C.* Et ipse avúlsus est ab eis, quantum jactus est lápidis, et pósitis génibus orábat, dicens: ✠ Pater, si vis, transfer cálicem istum a me: verúntamen non mea volúntas, sed tua fiat. *C.* Appáruit autem illi Angelus de cælo, confórtans eum. Et factus in agonía, prolixius orábat. Et factus est sudor ejus, sicut guttæ sánguinis decurréntis in terram. Et cum surrexisset ab oratióne, et venisset ad discípulos suos, invénit eos dormiéntes præ tristítia. Et ait illis: ✠ Quid dormítis? súrgite, oráte, ne intrétis in tentatiónem. *C.* Adhuc eo loquente, ecce turba: et qui vocabátur Judas, unus

In die tijd ging Jesus naar buiten en begaf zich volgens gewoonte naar de Olijf berg; ook zijn leerlingen gingen met Hem mee. En toen Hij daar was aangekomen, sprak Hij tot hen: ✠ Bidt om niet in te gaan op de bekoring. *C.* Dan trok Hij zich zelf van hen terug, ongeveer een steenworp ver, viel op de knieën neer en bad: ✠ Vader, als Gij wilt, neem dan deze kelk van Mij weg; maar niet mijn wil, maar de uwe geschiede. *C.* Toen verscheen Hem een engel uit de hemel, die Hem versterkte. En Hij geraakte in hevige zielestrijd en bad nog vuriger; en zijn zweet werd als druppelen bloed, dat op de grond viel. Toen Hij nu opstond van het gebed en bij zijn leerlingen terugkwam, vond Hij hen van droefheid ingeslapen. En Hij sprak tot hen: ✠ Wat slaapt gij toch? staat op; bidt, om niet in te gaan op de bekoring. *C.* Terwijl Hij nog sprak, kwam daar een groep volk aan; en hij, die Judas heette, één van

de duódecim, antecedébat eos: et appropinquávit Jesu, ut oscularétur eum. Jesus autem dixit illi: ✠ Juda, ósculo Filium hómínis tradis? C. Vidéntes autem hi, qui circa ipsum erant, quod futúrum erat, dixerunt ei: S. Dómine, si percútimus in gládio? C. Et percússit unus ex illis servum príncipis sacerdotum, et amputávit auriculam ejus dexteram. Respóndens autem Jesus, ait: ✠ Sínite usque huc. C. Et cum tetigisset auriculam ejus, sanávit eum. Dixit autem Jesus ad eos, qui vénerant ad se, príncipes sacerdotum et magistrátus templi et senióres: ✠ Quasi ad latrónem existis cum gládiis et fústibus? Cum quotídie vobíscum fúerim in templo, non extendístis manus in me: sed hæc est hora vestra et potéstas tenebrárum.

De verloochening van Petrus.

C. Comprehéndentes autem eum, duxérunt ad domum príncipis sacerdotum: Petrus vero sequebátur a longe. Accénso autem igne in médio átrii, et circumsedéntibus illis, erat Petrus in médio eórum. Quem cum vidísset ancilla quædam sedéntem ad lumen, et eum fuísset intúita, dixit: S. Et hic cum illo erat. C. At ille negávit eum, dicens: S. Múlier, non novi illum. C. Et post pusillum álius videns eum,

de twaalf, ging voorop; en hij trad op Jesus toe om Hem een kus te geven. Maar Jesus zeide hem: ✠ Judas, verraadt gij de Mensenzoon met een kus? C. Toen degenen, die bij Hem waren, zagen wat er ging gebeuren, vroegen zij Hem: S. Heer, willen wij er op in slaan met het zwaard? C. En één van hen trof de knecht van de hogepriester en sloeg hem het rechteroor af. Maar Jesus nam het woord en zeide: ✠ Laat het zover toe. C. En Hij raakte zijn oor aan en genas hem. Dan sprak Jesus tot degenen, die tegen Hem uitgetrokken waren, tot de opperpriesters en de bevelvoerders van de tempel en de ouderlingen: ✠ Als tegen een rover zijt gij uitgetrokken, met zwaarden en stokken? Ofschoon Ik dagelijks bij u in de tempel was, hebt gij geen hand naar Mij uitgestoken; maar nu is het uw uur en de macht der duisternis.

C. Toen namen zij Hem gevangen en brachten Hem naar het paleis van de hogepriester; Petrus volgde van verre. Midden op het voorhof was een vuur aangelegd, en terwijl zij er rondom heen zaten, bevond Petrus zich in hun midden. Toen een dienstmaagd hem daar in het licht zag zitten, en hem scherp aankeek, zeide zij: S. Ook deze was bij Hem. C. Maar hij verloochende Hem en zeide: S. Vrouw, ik ken Hem niet.— C. Een weinig later zag een ander hem en sprak: S. Gij

dixit: *S.* Et tu de illis es. *C.* Petrus vero ait: *S.* O homo, non sum. *C.* Et intervállo factó quasi horæ uníus, álius quídam affirmábat, dicens: *S.* Vere et hic cum illo erat: nam et Galilæus est. *C.* Et ait Petrus: *S.* Homo, nescio, quid dicis. *C.* Et continuo adhuc illo loquente cantávit gallus. Et convérsus Dóminus respéxit Petrum. Et recordátus est Petrus verbi Dómini, sicut díxerat: Quia priúsqvam gallus cantet, ter me negábis. Et egréssus foras Petrus flevit amáre.

zijt er ook één van. *C.* Maar Petrus antwoordde: *S.* Man, dat ben ik niet. – *C.* En na een tussenruimte van ongeveer een uur beweerde een ander: *S.* Zeker, ook deze was bij Hem; want hij is ook een Galileeër. *C.* Maar Petrus zeide: *S.* Man, ik begrijp niet, wat gij bedoelt. *C.* En stond – terwijl hij nog sprak – kraaide er een haan. En de Heer keerde zich om en zag Petrus aan. Toen herinnerde Petrus zich het woord van de Heer, hoe Hij gezegd had: Voordat er een haan kraait, zult gij Mij driemaal verloochenen. En Petrus ging naar buiten en weende bitter.

Bespotting; veroordeling door de Hoge Raad.

Et viri, qui tenébant illum, illudébant ei, cædéntes. Et velavérunt eum et percutiébant faciém ejus: et interrogábant eum, dicéntes: *S.* Prophetíza, quis est, qui te percússit? *C.* Et ália multa blasphemántes dicébant in eum. Et ut factus est dies, convenérunt senióres plebis et príncipes sacerdotum et scribæ, et duxérunt illum in concílium suum, dicéntes: *S.* Si tu es Christus, dic nobis. *C.* Et ait illis: ✠ Si vobis díxero, non credétis mihi: si autem et interrogávero, non respondébitis mihi, neque dimittétis. Ex hoc autem erit Fílius hóminis sedens a dextris virtútis Dei. *C.* Dixérunt autem omnes: *S.* Tu ergo es Fílius Dei? *C.* Qui ait: ✠ Vos

De mannen nu, die Hem in bewaking hielden, bespotten en mishandelden Hem. En zij blinddoekten Hem en sloegen Hem in het gelaat; dan vroegen zij Hem: *S.* Profeteer, wie is het, die U sloeg? *C.* En nog vele andere beledigende woorden voegden zij Hem toe. En toen het dag geworden was, kwamen de ouderlingen van het volk en de opperpriesters en schriftgeleerden samen; en zij lieten Hem in hun vergadering binnenbrengen en vroegen: *S.* Als Gij de Christus zijt, zeg het ons dan. *C.* En Hij gaf hun ten antwoord: ✠ Als Ik het u zeg, gelooft gij Mij niet; en ook als Ik uitleg vraag, geeft gij Mij geen antwoord; en gij laat Mij ook niet gaan. Maar van nu af zal de Mensenzoon zetelen aan de rechterhand van Gods majesteit. *C.* Toen vroegen zij allen:

dícitis, quia ego sum. *C.* At illi dixérunt: *S.* Quid adhuc desiderámus testimónium? *Ipsi enim audívimus de ore ejus.*

S. Gij zijt dus de Zoon van God? *C.* Hij antwoordde: ✠ Ja, gij zegt het; Ik ben het. *C.* Dan zeiden zij: *S.* Wat hebben wij nog een getuigenis nodig? Zelf immers hebben wij het gehoord uit zijn eigen mond.

Jesus voor Pilatus.

C. Et surgens omnis multitúdo eórum, duxérunt illum ad Pilátum. Cœpérunt autem illum accusáre, dicéntes: Hunc invénimus subverténtem gentem nostram, et prohibéntem tribúta dare Cæsari, et dicéntem se Christum regem esse. *C.* Pilatus autem interrogávit eum, dicens: *S.* Tu es Rex Judæórum? *C.* At ille respóndens, ait: ✠ Tu dicis. *C.* Ait autem Pilátus ad príncipes sacerdotum et turbas: *S.* Nihil invénio causæ in hoc hómine. *C.* At illi invalescébant, dicéntes: *S.* Commovet pópulum, docens per univérsam Judæam, incípiens a Galiléa usque huc.

C. Toen stonden zij allen op en voerden Hem naar Pilatus. En zij begonnen Hem te beschuldigen en zeiden: *S.* Wij hebben bevonden, dat Hij ons volk opruit en verbiedt schatting te betalen aan de keizer en zegt, dat Hij Christus de Koning is. *C.* Pilatus ondervroeg Hem dan en zeide: *S.* Zijt Gij de Koning der Joden? *C.* En Hij gaf ten antwoord: ✠ Ja, gij zegt het. *C.* Pilatus echter sprak tot de opperpriesters en de volksmenigte: *S.* Ik vind volstrekt geen schuld in deze Man. *C.* Maar zij hielden aan en zeiden: Hij ruit het volk op, door zijn prediking in geheel het joodse land, te beginnen vanaf Galilea tot hier toe.

Jesus voor Herodes.

C. Pilátus autem áudiens Galiléam, interrogávit, si homo Galiléus esset. Et ut cognóvit, quod de Heródis potestáte esset, remisit eum ad Heródem, qui et ipse Jerosólymis erat illis diébus. Heródes autem, viso Jesu, gávisus est valde. Erat enim cúpiens ex multo témpore vidére eum, eo quod audferat multa de eo, et sperábat signum áliquod

Toen Pilatus echter van Galilea hoorde, vroeg hij, of die Man een Galileeër was. En toen hij vernam, dat Hij uit het rechtsgebied van Herodes kwam, zond hij Hem door naar Herodes, die in die dagen ook te Jerusalem verbleef. Herodes nu was zeer verheugd, toen hij Jesus zag. Want reeds sinds lange tijd verlangde hij er naar Hem te zien, omdat hij veel over Hem gehoord had; en hij hoopte Hem

vidére ab eo fieri. Interrogábat autem eum multis sermónibus. At ipse nihil illi respondébat. Stabant autem príncipes sacerdotum et scribæ, constánter accusántes eum. Sprevit autem illum Heródes cum exércitu suo: et illúsit indútum veste alba, et remisit ad Pilátum. Et facti sunt amíci Heródes et Pilátus in ipsa die: nam ántea inimíci erant ad ínvicem. Pilátus autem, convocátis príncipibus sacerdotum et magistrátibus et plebe, dixit ad illos: *S.* Obtulistis mihi hunc hóminem, quasi averténtem pópulum, et ecce, ego coram vobis intérogans, nullam causam invéni in hómine isto ex his, in quibus eum accusátis. Sed neque Heródes: nam remisí vos ad illum, et ecce, nihil dignum morte actum est ei. Emendátum ergo illum dimíttam. *C.* Nécésse autem habébat dimíttere eis per diem festum, unum. Exclamávit autem simul univérsta turba, dicens: *S.* Tolle hunc, et dimítte nobis Barábbam. *C.* Qui erat propter seditiónem quandam factam in civitáte et homicídium missus in cárcerem. Iterum autem Pilátus locútus est ad eos, volens dimíttere Jesum. At illi succlamábant, dicéntes: *S.* Crucifíge, crucifíge eum. *C.* Ille autem tértio dixit ad illos: *S.* Quid enim mali fecit

een wonderteken te zien verichten. Hij stelde Hem dan vele vragen. Maar Hij gaf hem geen enkel antwoord. De opperpriesters en de schriftgeleerden daarentegen stonden Hem voortdurend te beschuldigen. Toen toonde Herodes met zijn gevolg zijn minachting voor Hem; hij trok Hem een wit gewaad aan en bespote Hem; zo zond hij Hem naar Pilatus terug. En Herodes en Pilatus werden op die dag vrienden; want voordien waren zij vijanden van elkander. Toen riep Pilatus de opperpriesters en de bevelvoerders en het volk naar voren en sprak tot hen: *S.* Gij hebt mij deze Man hier gebracht als een misleider van het volk; en zie, ik heb Hem in uw bijzijn ondervraagd, maar ik heb die Man aan niets van hetgeen gij Hem ten laste legt, schuldig bevonden. En Herodes evenmin; want ik heb u naar hem verwezen, maar zie, er is niets door Hem bedreven, wat de dood verdient. Daarom zal ik Hem laten geselen en dan vrijlaten. *C.* Nu moest hij hun bij gelegenheid van het feest iemand vrijlaten. En al het volk schreeuwde tegelijk: *S.* Weg met deze, laat ons Barabbas vrij. *C.* Deze nu was wegens een oproer in de stad en wegens moord in de gevangenis geworpen. En opnieuw sprak Pilatus hen toe, omdat hij Jesus wenste vrij te laten. Maar zij schreeuwden er tegen in: *S.* Kruisig, kruisig Hem. *C.* Toen sprak hij voor de derde maal hen toe: *S.* Wat heeft deze dan voor

iste? Nullam causam mortis invénio in eo: corripam ergo illum et dimittam. C. At illi instábant vócbus magnis, postulántes, ut crucifigerétur. Et invalescébant voces eórum. Et Pilátus adjudicávit fieri petitiónem eórum. Dimísit autem illis eum, qui propter homicídium et seditiõnem missus fúerat in cárcerem, quem petébant: Jesum vero trádidit voluntáti eórum. Et cum dúcerent eum, apprehendérunt Simónem quemdam Cyrenénsen, veniéntem de villa: et imposuérunt illi crucem portáre post Jesum. Sequebátur autem illum multa turba pópuli, et mulierum, quæ plangébant et lamentabántur eum. Convérsus autem ad illas Jesus dixit: ✠ Fíliæ Jerúsalem, nolíte flere super me, sed super vos ipsas flete et super filios vestros. Quóniam ecce veniént dies, in quibus dicent: Beátæ stériles, et ventres, qui non genuérunt, et úbera, quæ non lactavérunt. Tunc incipient dícere móntibus: Cádite super nos; et cóllibus: Operite nos. Quia si in víridi ligno hæc faciunt, in árido quid fiet? C. Ducebántur autem et álíj duo nequam cum eo, ut interficeréntur.

kwaad gedaan? Ik vind volstrekt geen doodschuld in Hem; ik zal Hem dus laten geselen en dan vrijlaten. C. Maar zij bleven luide roepen en eisten, dat Hij zou gekruisigd worden; en hun geschreeuw nam steeds toe. Toen besliste Pilatus, dat hun eis zou worden ingewilligd. En hij liet hun degene vrij, die wgens moord en oproer in de gevangenis geworpen was, zoals zij vroegen; maar Jesus leverde hij over aan hun wil. Toen zij Hem dan wegvoerden, hielden zij een zekere Simon van Cyrene aan, die van het veld kwam; en zij legden hem het kruis op, om het achter Jesus aan te dragen. Een grote volksmenigte volgde Hem, ook vele vrouwen, die weenden en Hem beklaagden. Jesus echter keerde zich tot haar en sprak: ✠ Dochters van Jerusaleem, wilt niet wenen over Mij; maar weent over u zelf en over uw kinderen. Want er zullen dagen komen, dat men zal zeggen: Gelukkig de onvruchtbaren, en de schoot, die niet gedragen en de borst, die niet gevoed heeft. Dan zal men tot de bergen gaan zeggen: Valt op ons, en tot de heuvelen: Bedekt ons. Want als men zo doet met het groene hout, wat zal er dan met het dorre geschieden? C. Nu werden er ook nog twee misdadigers met Hem weggeleid om gekruisigd te worden.

Kruisiging en dood.

Et postquam venérunt in locum, qui vocátur Cal-

En toen zij op de plaats, die Calvarië heet, gekomen waren,

váriæ, ibi crucifixerunt eum: et latrones, unum a dextris et alterum a sinistris. Jesus autem dicebat: ✠ Pater, dimitte illis: non enim sciunt, quid faciunt. C. Dividentes vero vestimenta ejus, miserunt sortes. Et stabat populus spectans, et deridebant eum principes cum eis, dicentes: S. Alios salvos fecit: se salvum faciat, si hic est Christus Dei electus. C. Illudabant autem ei et milites accedentes, et acetum offerentes ei, et dicentes: S. Si tu es Rex Judæorum, salvum te fac. C. Erat autem et superscriptio scripta super eum litteris græcis et latinis et hebraïcis: Hic est Rex Judæorum. Unus autem de his, qui pendebant, latronibus, blasphemabat eum, dicens: S. Si tu es Christus, salvum fac te ipsum, et nos. C. Respondens autem alter increpabat eum, dicens: S. Neque tu times Deum, quod in eadem damnatione es. Et nos quidem juste, nam digna factis recipimus: hic vero nihil mali gessit. C. Et dicebat ad Jesum: S. Domine, memento mei, cum veneris in regnum tuum. C. Et dixit illi Jesus: ✠ Amen, dico tibi: Hodie mecum eris in paradiso. C. Erat autem fere hora sexta, et tenebræ factæ sunt in universam terram usque in horam nonam. Et obscuratus est

kruisigden zij Hem daar; en ook de rovers, een aan de rechteren een aan de linkerkant. Jesus echter sprak: ✠ Vader, vergeef het hun; want zij weten niet, wat zij doen. C. En zij verdeelden zijn klederen en wierpen het lot erover. En het volk stond toe te zien, en met hen bespotten ook de oversten Hem en zeiden: S. Anderen heeft Hij gered; laat Hij zich zelf redden, als Hij de Christus is, de uitverkorene Gods. C. Ook de soldaten bespotten Hem, terwijl zij naderbij kwamen en Hem azijn aanboden met de woorden: S. Als Gij de Koning der Joden zijt, red dan U zelf. C. Nu was er boven Hem ook een opschrift aangebracht in Griekse, Latijnse en Hebreeuwse letters: Deze is de Koning der Joden. En één van die moordenaars, die daar hingen, hoonde Hem met de woorden: S. Als Gij de Christus zijt, red dan U zelf en ons. C. Maar de ander nam het woord en berispte hem: S. Zijt ook gij dan niet bevreesd voor God, nu gij hetzelfde vonnis ondergaat? En wij tenminste met recht; want wij ontvangen loon naar werk; deze echter heeft niets kwaads gedaan. C. En tot Jesus sprak hij: S. Heer, gedenk mijner, als Gij komt in uw rijk. C. En Jesus antwoordde hem: ✠ Voorwaar, Ik zeg u: nog heden zult gij met Mij zijn in het paradijs. C. Het was nu omstreeks het zesde uur; en duisternis kwam er over heel die streek tot aan het negende uur. En de zon verduisterde; en het voorhangsel van de tempel scheurde doormidden. En Jesus

sol: et velum templi scissum est médium. Et clamans voce magna Jesus, ait: ✠ Pater, in manus tuas comméndo spíritum meum. C. Et hæc dicens, exspirávit. (*Hic genuflectitur et pausat aliquantulum.*) Videns autem centúrio quod factum fúerat, glorificávit Deum, dicens: S. Vere hic homo justus erat. C. Et omnis turba eórum, qui simul áderant ad spectáculum istud et vidébant quæ fiébant, percutiéntes pectora sua revertebántur. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et muliéres, quæ secútæ eum erant a Galiléa, hæc vidéntes.

Begravenis.

Et ecce, vir nómine Joseph, qui erat decúrio, vir bonus et justus: hic non consenserat consílio et áctibus eórum, ab Arimathæa civitáte Judææ, qui expectábat et ipse regnum Dei. Hic accéssit ad Pilátum et pétiit corpus Jesu: et depósitum invólvit síndone, et pósuit eum in monumento excíso, in quo nondum quisquam pósitus fúerat.

Offertorium. Dómine, exáudi oratióem meam, et clamor meus ad te pervéniat: ne avértas fáciem tuam a me.

Secreta. Súscipe, quæsumus, Dómine, munus oblátum, et dignánter operáre: ut, quod passiónis Fílii

riep met luide stem: ✠ Vader, in uw handen beveel ik mijn geest. C. EN MET DEZE WOORDEN GAF HIJ DE GEEST. (*Hier knielt men enkele ogenblikken.*) Toen nu de honderdman zag, wat er gebeurde, verheerlijkte hij God en sprak: S. Deze Man was waarlijk rechtvaardig. C. En al het volk, dat bij dit schouwspel aanwezig was en zag, wat er geschiedde, keerde terug, terwijl zij zich op de borst sloegen. En al zijn bekenden en de vrouwen, die Hem vanuit Galilea gevolgd waren, stonden vanuit de verte dit aan te zien.

En zie, er was een man, Joseph genaamd, die lid was van de hoge raad, een goed en rechtvaardig man; deze had niet ingestemd met hun besluit en met hun doen; hij was van Arimatea, een stad in Judea, en ook hij verwachtte het rijk Gods. Deze ging naar Pilatus en vroeg om het lichaam van Jesus. Dan nam hij het af, wikkelde het in lijnwaad en legde het in een graf, dat in de rots was uitgehouwen en waarin nog niemand was neergelegd.

Offerzang. Ps. 101, 2-3. Heer, verhoor mijn gebed, en mijn geroep kome tot U; wend uw aanschijn niet van mij af.

Offergebed. Wij bidden U, Heer, aanvaard de offergaven die wij U aanbieden; en bewerk genadig, dat wij door een liefde-

tui, Dómini nostri, mystério gérimus, piis afféctibus consequámur. Per eúmdem Dóminum.

Prefatie van het H. Kruis, blz. 743.

Communio. Potum meum cum fletu temperábam: quia élevans allisísti me: et ego sicut fœnum áruí: tu autem, Dómine, in ætérnum pérmanes: tu exsúr-gens miseréberis Sion, quia venit tempus miseréndi ejus.

Postcommunio. Largíre sénsibus nostris, omnípotens Deus: ut, per temporálem Fílii tui mortem, quam mystéria veneránda testántur, vitam te nobis dedísse perpétuam confidámus. Per eúmdem.

Gebed over het volk

Orémus. Humiliáte cá-pita vestra Deo.

Réspice, quásumus, Dómine, super hanc familiam tuam, pro qua Dóminus noster Jesus Christus non dubitávit mánibus tradi nocéntium, et Crucis subíre torméntum. Qui tecum vivit et regnat.

De mis in ons leven

« *Ik zag in het rond, maar vond niemand die hielp; Ik zocht, maar er was niemand die hulp bood* » (epistel). Deze eenzaamheid van Christus willen wij in de komende dagen met Hem dragen. Daarom zullen wij dikwijls denken aan de profetie van Isaias (tweede les) en met de Kerk blijven bidden: « *Heer, zie neer op uw volk, waarvoor onze Heer Jesus Christus niet gearzeld heeft zich te laten overleveren in de handen van misdadigers en de foltering van het kruis te ondergaan* » (gebed over het volk).

volle gesteltenis deel mogen hebben aan het lijden van uw Zoon, onze Heer, dat wij in dit geheim vieren. Door dezelfde Jesus Christus.

Communiezing, Ps. 101, 10. 13. 14. Ik heb mijn drank met tranen gemengd, omdat Gij mij hebt opgenomen en neergeworpen; als gras ben ik verdord; maar Gij, o Heer, blijft eeuwig; Gij zult opstaan en U over Sion erbarmen, want de tijd is gekomen om U er over te ontfermen.

Slotgebed. Almachtige God, schenk aan onze harten het vertrouwen, dat Gij door het in de tijd sterven van uw Zoon, dat in dit hoogheilig geheim verkondigd wordt, ons het eeuwig leven hebt gegeven. Door dezelfde Jesus Christus.

Laat ons bidden. Buigt uw hoofden in deemoed voor God.

Wij bidden U, Heer, zie neer op uw volk, waarvoor onze Heer Jesus Christus niet gearzeld heeft zich te laten overleveren in de handen van misdadigers en de foltering van het kruis te ondergaan. Die met U leeft en heerst.